

ВОЛОДИМИР ЯВОРІВСЬКИЙ

**Найдовша ніч
президента**

Лягти!!! Суд іде

Володимир Олександрович Яворівський Найдовша ніч Президента. Лягти!!! Суд іде...

предоставлено правообладателями

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=18696893

*Володимир Олександрович Яворівський «НАЙДОВША НІЧ
ПРЕЗИДЕНТА. ЛЯГТИ!!! СУД ІДЕ...». Романи. Літературно-художнє
видання: Фоліо; Харків; 2015
ISBN 978-966-03-7376-1*

Аннотація

Володимир Яворівський (нар. 1947 р.) – провідний український письменник і політик, лауреат найвищої Національної премії імені Тараса Шевченка, автор цілої бібліотеки романів, повістей, новел, оповідань, збірок відважної публіцистики.

У своїх романах «Найдовша ніч Президента» та «Лягти!!! Суд іде...», що ввійшли до цього видання, він ввергає читача у нурт думок та запитань, які вирують у душах небайдужих українців не тільки під час «розмов на кухні».

Що є наші президенти? Що є наші вибори? Які існують механізми здобуття й утримання найвищої влади в країні? Чому українцям дістався чи не найважчий і найзаплутаніший шлях народу до власної самодостатньої і сильної цивілізованої

держави? Однак цей шлях нація неодмінно здолає – впевнений автор. Хоча б заради власного порятунку.

Герої і обставини цих романів ніби суто літературні. Але... Зрячий – побачить, мислячий – зрозуміє...

Содержание

Найдовша ніч Президента	5
Кінець ознакомительного фрагмента.	80

Володимир Яворівський Найдовша ніч Президента Лягти!!! Суд іде...

Найдовша ніч Президента

*Знаю, вам хочеться впізнаваності.
Застерігаю: все тут вигадано.
Крім факту президентських виборів та суду над
колишнім головою уряду...*

* * *

*І замість щоб ми одноцільно стали
З насильником до бою,
Ми між собою ворога шукали,
Воювали з собою.
Покрий же нині омофором мира
Те дерево народу,
Щоби до тебе плила дяка щира
Від роду і до роду.
Із молитви українців до Покрови – Божої Матері*

Знаменитий президентський камін, складений з історич-

них камінців Поділля, Волині, Слобожанщини, Подніпров'я, Таврії, Буковини, Галичини та Закарпаття, сьогодні не хотів горіти. Відригував їдким димом у очі. Зібраний старим бойком із хутора Соколи під Воловецьким перевалом, він завжди і диминки не пускав у кімнату. Не готів, а тихенько, м'яко облизував полум'ям історичні камінці з фортець, церков, замків, костьолів, оборонних мурів України. Є на «лобі» каміна навіть уламок цеглини з Десятинної церкви.

А нині як сказився, не хоче запалюватися, хоч погода для нього – морозяка на дворі скажений, наче простір між землею і небом заледенів, здається, взявся суцільною брилою, не розколеш і сокирою.

«Дмухає смердючим димом. Чого ти комизишся, дурню? Все у нас добре! Ми виходимо у другий тур, а далі... Далі знаємо, що робити... вже навчені. На все життя навчені...

Даремно Ксеня занервувала дітей, запитала їх: вгадайте – буде тато знову Президентом чи ні?

Залишиться! Залишиться ваш татко Президентом!

А хто ж іще, діти мої, хто іще? Покажіть.

Татусько стільки надбав для нації – ніхто стільки не зміг.

Я подав їй всі сигнали, щоб вона прокинулася, щоб ожила.

Навчилася розуміти себе і своїх провідників.

Зробив усе, що міг, навіть більше як для такого затурканого і виснаженого безпам'ятством багатомільйонного натовпу.

Народ таки нарешті спромігся на патріота, кореневу

особистість із національної плоти. До цього були партійні кар'єристи, політичні окупанти, загримовані яничари, які по-шулерському вигравали вибори, смітячи грошвою або беручи посполиту челядь в адміністративні обценьки.

Я, я подарував нації новітню, національну ідеологію. Змусив злізти з печі і стати в коло. «На майдані коло церкви революція іде»... З чабаном поет, звісно, перебрав. Отаман овець... Не варто. Ідеологічне перебільшення на вимогу комуністичному режиму. При моєму президентстві жодному поетові не тицяли пальцем у його рядки. Аж занадто свободи, якою вони геть не вміють користуватися і тому підленько дзьобають мене та моє національно свідоме оточення.

Мабуть, таки забагато я дав їм свободи. Розщедрився подурному. Багацько. Не здатні заковтнути. У наступній каденції буду обачнішим. Вчитиму свободи, щоб знали її ціну.

Все було б у мене добре, якби не виповзала на мою дорогу Янаконда!¹ Хто вона без мене? Що сама означає? Бліде тло за моєю спиною. Кіноекран без фільму – нічого не вартий шматок матерії. Ну, скиртувала б чи силосувала грошву в бізнесі. Хитро обводила довкола пальця ласих до спідниць податківців...

Це я, довірливий, так простодушно виніс її на вершину. Підпряг до свого воза, якого легко міг тягнути сам. Мій попередник згноїв би її, і ніхто не згадав, що була така...

Лізе, лізе, мотається під ногами, зчиняючи куряву на моїй

¹ Прізвисько, що утворено з імені Яна та назви змії «анаконда».

дорозі.

Ич, чого захотіла: підпорядкувати урядові, тобто – контролювати, забрати під себе і трубу, і весь газ. А я з чим залишуся? Газові прибутки – президентські прибутки, так робиться в багатьох країнах. Не лізь!

Ні, затялася, паплюжить, неславить мою посередницьку фірму, що постачає газ із Росії.

Я сказав їй на другий день після інавгурації:

– Про газ – забудь! Він – мій!

На тому могли б і порозумітися. Надовго. І жити мирно. Не захотіла. Єхидно огризнулася:

– Мені одягати протигаз?

Авжеж. Одягни, одягни! Він тобі до лица! В ньому ти виглядаєш природніше.

Все, виграю вибори – і матиму спокій. Тоді президентська влада буде повною, ніхто не заважатиме провести довгоочікувані реформи, держава одразу розквітне. А тінь «Святої в Білому» зі штучним люмінесцентним німбіком, тінь «Янки гоу хоум!»,² Янаконди, котра дурить посполитий народ, щезне назавжди.

А я – буду! Буду два терміни! А тоді відпочину і знову – буду!!! Якщо заштовхаю у небуття цю химеру в білому хітоні.

«Янка! Гоу хоум!»

Бач, її якийсь провінційний американський журнальчик

² Перелицьоване з англійської «Yankies go home!»

зарахував до красунь. А моя «генеральна»³ Ксеня визначила точніше: «З рогами, замаскованими в пишній зачісці під квітчастою терновою хусткою, “а-ля сільська молодиця на чужому весіллі...”» Так сказала Ксеня...

Заметушилися чомусь мої президентські тілоохоронці на посту, в передпокої. Мабуть, закінчили партію в преферанс. Я їм якось сказав:

– Ви вже можете грати в преферанс і без карт. Спробуйте.

– Без карт можна, пане Президенте, а без грошей – ніяк, – навіть не усміхнувшись, відказав вічно серйозний Юрко.

Щось їх розсмішило. І стихли.

Цих я також підібрав на вулиці. Привів нав’язливий, липучий, як смола, Черненко, який мене зрадив, негідник, хоч я його зробив і міністром, і губернатором, і від прокуратури захистив, бо був би сів капітально. Але хлопці, приведені ним ще в минулі вибори, трапилися нормальні. Не зрадили. Слухняні і вірні, як собаки, як дворняги.

Юркові після виборів віддам Президентський полк, який треба реформувати докорінно. Міняти форму на національну. Хай муштрує пацанів.

Григорій най оберігає моє тіло. Воно мені вже не належить. Належить державі. А душа, Павле? А душа – народові. Отож хай Грицько стереже. Це – відповідально і почесно... Після перемоги дам обом по ордену «За заслуги». Першого ступеню. Дам. Заслужили».

³ Тому що дочка генерала.

«Нестерпно! Так я його хтіла. Мені тремтіли стегна, лоскоти шастали по животі. Палахкотіли груди. Шерхли губи. Я годинами вистоювала в шорстких заростях малини, щоб крізь паркан, крізь вжолоблену мною шпарку стежити за сусідським двором.

Вже третій день, як Павло приїхав на канікули. Довго відсипається. Тоді виходить у двір, корбою дістає води з криниці. Вмивається із великої емальованої миски. Кумедно намилує з тубика щоки і шию. Голиться, надуваючи щоки і задираючи пальцями ніс догори...

Лиш би не примітив мого ока в шпарині паркану. Тоді мені хоч крізь землю провалися!

Вчора він підійшов під самісінький паркан, до того самого місця, де моя схованка. Я – вмерла! Не дихала, ніби пірнула під воду.

Він роззирнувся на всі боки і... справив маленьку нужду. Заплющила очі... Нічого не бачила...

Другий рік як я доспіла. Оля, Ганя, Ліна навіть хваляться, що спробували, але не кажуть з ким. Із святим городищенським духом, хихочуть. Деякі з однокласниць не приховують, що в першу ж ніч після випускного вечора віддадуться. Не кажуть кому. Але говорять про це з тупою, безапеляційною рішучістю. Таки віддадуться.

А мені нікого не хочеться – лиш Павлуньо стоїть перед очима. У синіх джинсах в обтяжечку, з підкачаними ногами-

цями, в білій тенісці. Або у бузкових плавках, у вишиванці з коротким рукавом. Стрункий, гожий, як намальований на замовлення. Кращого в Городищах нема. Та й не треба мені красивішого.

Малою весь час виводилася в їхній хаті та у дворіщі. Носила їм молоко, бо вони – вчителі, корови не тримали. Допомогала гусей увечері загонити до двору, колорадського жука збирати в банку. Вилізала на найтоншу гіллячку зривати спілі черешні, а Павлунько стояв на землі з козубом.

Я не соромилася, що він розглядає мене знизу. Вже парубок, вже з городищенськими дівчатами цілується, а не стидалася. Стрибала йому на руки з дерева. Одного разу, коли моя мама поїхала на похорон родички, ми навіть спали з ним на теплій печі... І хоч би й що, гадки не мала про *таке*.

А зараз, Божечку, що ти зі мною робиш?! Вже друге літо. Минулого – він просто подобався мені, я за ним пантрувала. То було солодке заняття, що приносило мені безмір радості. Одначе він поїхав на навчання, я трішки побанувала за ним і заспокоїлася. А зараз...

Якби він мене захотів – я б відала йому все-все. Відразу. Навіть не комизилася б і й хвилини. На вісім років старший. Відслужив армію. Вчиться у Києві, в сільгоспакадемії. Мабуть, мав уже студенток, живучи в гуртожитку. То й що. Я все йому прощаю. Як у Прощену неділю мені все пробачає моя мама, а я їй – своїй ріднусі. Хоча які там у неї гріхи? Те, що народила мене і вигодувала, і виховала без батька.

Дякую, мамуню, дякую.

Якщо він мене навчить, я буду кращою за його студенток у Києві. Буду!

Чого ти, мучишся, Насточко? Візьми глечик молока. Віднеси. Напій його. Хай роздивиться, поки питиме, як у тебе гостро випнулися груди... Стан – чарочка... Налилися твої тугі литочки. Губи як стручки червоного перцю...

Ні-ні, подумає, що набиваюся.

Чи таки піти?

Ні в кого спитати.

Стидко.

Чи таки піти?»

«Чого я нервуюю? Все добре. У мене завжди все мусить бути добре. Ще живій моїй бабусі Христі нашепотіла городищенська ворожка, що я зачарований перебувати під опікою Божої Матері. Два ангели-охоронці постійно сидять у мене на плечах. І не просять ні їсти, ні пити.

У дитинстві я впав з берега і топився в нашому городищенському ставку за селом. Кажуть, потопельник тричі спливає перед смертю. Після третього разу я йшов на дно. Смерть уже пестила мене. Але на поверхню води виткнулася моя рука.

Горбата баба Геля, що згрібала сіно неподалік, встигла добігти. Подала граблі, і я судомно захопився за дерев'яний зубець. Витягла. Вилила з мене воду, оживила, земля їй пу-

хом! Весь час думаю, що треба поставити красивого пам'ятника на її могилі в Городищах. Та все ніколи, ніколи, а таки треба... Хай після перемоги...

Було й інше. Коли після академії працював на Одещині. Водій Федьо віз мене прогнилою колгоспною «нивою» до Котовська на семінар. Падала затяжна осіння мряка. Стерті «двірники» не встигали згортати зі шкла брудну юшку з-під зустрічних машин.

І зненацька як із під землі виповзає з кювету на асфальт заболочений КРАЗ, навантажений буряками. Поперек перебиває нам дорогу.

Завайкотіли стерті гальмівні колодки нашої «ниви», але ми все одно летіли на КРАЗа. Я заплющив очі.

Все! Пожив, Павле! Не пожив!

Федьо ще встиг кидонуть «ниву» праворуч, у бік кювету та бурякового поля, щоб уникнути катастрофи, а може, щоб врятувати мене. Але колеса «ниви», хапонули болотяного узбіччя і лівий, Федьків бік влетів під череву КРАЗа. Заскреготало залізо.

Свідомість покинула.

Водій грузовика ломом виламав двері сплющеної «ниви», витягнув звідти мене непритомного.

Федьові повністю знесло голову, а в мене лише струс мозку, переламана ліва рука та заюшене обличчя, з якого кров текла за комір. То була не моя, а Федькова кров.

Йому, покійному Федорові (царство небесне!), який встиг

вивернути машину і тим врятував мене, теж треба поставити пам'ятничок на сільському кладовищі в селі під Котовськом... Треба...

Дружина покійного якось просила мене влаштувати Федину дочку до Одеського університету, не пам'ятаю на який факультет. А як я допоможу, коли там конкурс. Це тепер мені, Президентові, варто дати вказівку міністрові освіти – і буде вирішено. А тоді... Я не міг, хоч згадував про це не раз. І знову ж – нема, нема часу...

Після виборів дам вказівку губернаторам, щоб поставили хрести чи пам'ятники мужньому Федорові і щиросердній бабі Гелі. І одеський губернатор відвідає Федьову дочку, дізнається, чим можна допомогти їй.

Покійна мама теж казала, що мною опікується українська свята Оранта. Покрова. Згоден. Мені треба жити, щоб служити своєму простолюду, моїм прихильникам і виборцям. Нарешті мають свого Президента. Я повернув їм пам'ять. Пам'ять про них таки, про них самих. Яка це каторга, якби хто тільки знав! Нести важенний хрест обов'язку перед своїм народом. Тільки при мені про Україну заговорив світ.

Покровонько, Пречистая Діво! Ти не раз покривала своїм омофором – вишиваним рушником – Україну і люд її православний. Зроби це й сьогодні. Сотвори своє чудо для мого народу. Не дай йому помилитися! Він же в мене такий наївний, такий марновірний. Одні купують його грішми. Інші – солодкими обіцянками-цяцянками. А врешті-решт він зали-

шається одуреним і злиденим. Скільки це може тривати? Годі!

Благаю тебе, Оранто! Допоможи цієї ночі мені і бідній твоїй (так-так – твоїй) Україні! Робила це багато разів. Вчини й сьогодні. Ти – наша оборона і наш захист. Молю тебе... Зійди до мене сьогодні. Прихилися. Он скільки твоїх, намолених за кілька століть, образів у моєму іконостасі... Зійди до мене...»

Дерев'яна стіна президентського кабінету на державній дачі завішана старовинними іконами, з яких поглядають на Президента з ікон очі багатьох українських Божих Матерів, Ісусів. А ще святі Георгій Побідоносець, Володимир, Миколай, Пантелеймон, архістратиг Михайло...

Любив, коли дивилися на нього лише при світлі каміна, тоді завше здавалося, що вони прихильні, заохочують вірити в особливу його роль та надзвичайну місію. Але сьогодні не хотів горіти камін. Світло сочилось тільки з великого телевізійного екрану, освітлюючи далеку від іконостаса стіну. Не було звичного і бажаного ефекту. Не було тієї приємної ворожби, солодкої містики, яку дарував вогонь із каміна і яку Президент любив над усе. Не було.

Він перехрестився до своєї найулюбленішої ікони. До геніальної копії, в якій використано образ Богородиці з давньої козацької ікони «Покрова Божої Матері на Запорозькій Січі».

Під час першого візиту Президента України до Туреччи-

ни Вселенський патріарх Варфоломій запросив його до своєї резиденції в Стамбулі. За розмовою про можливість помісної Церкви в Україні патріарх розповів Павлові історію появи першої ікони «Покрова Божої Матері».

Саме видиво, з'ява Богоматері-Заступниці врятувала столицю Візантії Константинополь від захоплення його сарацинами у дев'яťсот першому році. Місто вже було оточене і приречене на поразку.

Під час молитви у Влахернському храмі, де зібралися віруючі, два юродиві – русич Андрій та його учень Єпіфаній – розгледіли під куполом Царицю Небесну, яка молилася, покриваючи людей своїм омофором.

Після цього православні греки таки здолали мусульман.

А у Влахернському храмі появилася перша ікона Покрови – Божої Матері, яка стоїть у сонмі святих та покриває людей своїм омофором, серед яких зображено патріарха й імператора Візантії. Богомаз не забув і про двох юродивих – Андрія та Єпіфанія.

Оскільки Андрій був русичем, ніби то він привіз константинопольську ікону до Києва, і свято Покрови швидко прижилося на руських землях. Від середини дванадцятого століття Божу Матір-Покрову стали вважати заступницею Київської Русі.

Та найбільше закріпився культ Пречистої Матері-Заступниці українців у козацьку добу. Безліч версій, копій «Покрови Божої Матері» прикрашали українські храми. Ці іко-

ни вважалися найріднішими серцю українця. Приносили захист і благодать.

Тому стали з'являтися ікони Покрови із зображенням видатних козацьких ватажків у гурті рядових козаків. Зображалися й духовні українські провідники. Були ікони з Яремою Вишневецьким, Петром Сагайдачним, Богданом Хмельницьким, Іваном Мазепою, Петром Калнишевським, Київським митрополитом Барановичем... На іконі «Покрова Божої Матері на Запорозькій Січі» (із Калнишевським) є напис: «Молимося, покрий нас чесним Твоїм покровом і визволи від усякого зла».

Почувши цю історію, Павло загорівся ідеєю: продовжити древню традицію у двадцять першому столітті. Вселенський Варфоломій охоче виказав адресу й телефон афінського богомаза, найкращого у православному світі. Павло дав завдання послові України в Греції, згодом сам злітав із дружнім візитом до Афін.

Дипломатична пошта привезла Президентові України свіжу, сонячну ікону «Покрова Божої Матері». У верхній її частині в золотаво-голубому сяєві зіходила з небес із вишитим рушником у розведених руках Божа Матір Марія. Її покійно схилена в лівий бік голову обмаював такий теплий сонячний німб, що здавалося – він здатен зігріти та освітити Всесвіт. Обіч неї добродушно вдивлялися у цей світ, у цю грішну людську суєту Бог-Отець і Бог-Син.

Унизу, на землі, по обидва боки від золотого тризуба,

стояли Президент Павло, гетьмани Сагайдачний, Хмельницький, Мазепа, Орлик. Поети Тарас, Леся, Стус. Чорновіл, патріархи Мстислав та Володимир Романюк. І Слава Стецько. Позаду них виднівся безіменний народ. Звісно, український.

Потім тривав період освячення ікони в усіх православних храмах Єрусалима, в храмі Різдва Христового у Віфлеємі, у Києво-Печерській лаврі, у соборі Святого Володимира, в соборі Святого Юра, Андріївській церкві...

І «Покрова Божої Матері із Президентом Павлом» подала в іконостасі серед багатьох подарованих Президентові ікон.

Павло перехрестився і засвітив перед нею – він вважав її вже *явленою себто* – чудодійною – освячену єрусалимську свічку, надпалену святим вогнем із храму Гробу Господнього.

Любив Президент і дорогоцінну, давню ікону «Козацької Покрови-Заступниці», яку Павлові на його ювілей подарував львівський губернатор. Кажуть, саме до неї молився гетьман Іван Виговський під Конотопом.

Виговському привезли її ввечері, перед вирішальним боєм за Конотоп, оточений москалями. Історики пишуть, що Іван довго молився, вклякав на коліна, цілував лик Божої Матері. Просив у неї для козацького війська допомоги та захисту.

Так само ревно просив помочі в іншій Діви Марії – По-

крови – в оточеному ворогом Конотопі ніжинський полковник Григорій Гуляницький, який понад місяць обороняв місто від московитів.

Іван Виговський таки перемиг військо князя Трубецького. Павло поштиво перехрестився і перед цією іконою, поцілував лик Небесної Цариці. Витягнувся на дивані, заклавши долоні під голову. Накрив обличчя краєм державного прапора, що звисав над ним. На душу зійшов, хоч і сторожкий, лякливий, але – спокій. У теплій сутіні повільно зімкнулися його повіки.

«Господь змилювався наді мною.

Я ішла до магазину по хліб і запитала моєї вчительки, його матері, чи не купити і їм? Оксана Василівна замовила ще й олії. Я несла їм куплене, як золотий скарб. Зайшла у двір, коли Він зливав собі на голову відро криничної води і форкав, як лошачок. Я стояла з хлібом та олією перед ганком на цементовому п'ятачку. Він мотнув головою, широко розплющив очі і подивився на мене так, ніби вперше побачив усю – від пальців ніг до литок... стегон... грудей... шиї... губів... до кінчиків волосся. Я не встигла, не захотіла заховати свої очі, і він схопив їх поглядом.

– Ходімо ввечері до ставка купатися у теплій воді та місячному сяйві, Настуню. Чекатиму з першої зорі.

Більше я нічого не пам'ятаю. Опритомніла дома на сіннику. Прокинулася одурілою від духу весняного сіна з лугу.

Щось болісно різонуло під лопатками, ніби хтось скальпелем полосонув. Зойкнула. Відчула, що у тих місцях солодко за-свербіло, залоскотало. Випросталися маненькі чи то перка-леві, чи штапельні (з мого коротенького платтячка, з якого я вже виросла) – різко випрямилися за моєю спиною *крильця*.

Добре, що дома не було матері. (Тата в мене нема; ні, він десь є, але до мене не признається.) Вона б мені дала духу за прорване на спині штапельне платтячко, яке купила мину-лого року. Воно вже куценьке, і я мушу стежити, щоб низько не нагинатися...

Добре, що мамці дома нема, розносить пошту по Городи-щах та по хуторах, пізно повернеться хмільненькою, бо нині пенсійний день».

«Таку маємо історію. Якби Сагайдачний, вже фактично завоювавши Московію і її столицю, не пожалів московитів, а ввійшов до Кремля як переможець – Україна була б іншою.

Якби Іван Виговський у запеклому бою за Конотоп пере-міг військо окупантів... Переміг не інакше як з твоєю до-помогою, свята Покрово. Тільки не скористався перемогою. Дурень! Перемогти і – програти. Перемогти, здобути мож-ливість будувати суверенну Україну – і капітулювати. Пере-можений переможець! Слабодухий. Безвольний. Не готовий до більшої, масштабнішої ролі! Бачиш, Іван Сірко йому за-важав скористатися блискучою перемогою...

Якби Богдан думав про вирішальну битву і перемогу над

поляками під Берестечком, а не про свою гульливу польку Єлену – Україна була б іншою.

Якби Мазепу не зрадив перевертень Ніс у Батурині, полковник Галаган – на Січі, якби не продажність більшості козацької старшини, якби у Карла та Івана був спільний план вирішального бою з Петром, а не суцільна імпровізація – Україна сьогодні була б зовсім іншою.

Якби Петлюра...»

– Зупинися, рабе Божий, сине людський Павле! Я – Покрова козацька, українська Оранта з-під купола Святої Софії, з десятків тисяч українських церков, палених, нищених чужими і своїми. За велінням Сина мого Ісуса із Назарета я тисячу і одне століття оберігаю Україну.

Дай же і мені відповідь: а якою була б Україна?

Як би склалася її доля у двадцять першому столітті?

Якби ти, котрого я за білу рученьку привела на український Престол.

Вклала в тебе всю свою віру і надію.

Мерзла за тебе тижнями на лютім морозі.

Спала стоячи між людьми або в засніжених наметах.

Невтомно просила за тебе свого Сина.

Тримала над головами повсталих українців свій омофор.

Оберігала тебе від бруду і скверни...

Ото ж я й питаю тебе: а якби ти виконав усе те, що наобіцяв своїм співвітчизникам під час повстання, – якою була б

Україна, Павле?

Якою?

Себе запитай.

Він, стрепенувшись від напівсну, не міг збагнути, яка саме Покрова, з якої ікони, заговорила до нього? Камін у цей час м'яко спалахнув. Кинув бузкові відблиски на лики святих. Лежачи на дивані, Павло знизу подивився на них, і йому здалося, що говорить саме його, явлена, Покрова, Оранта, повільно ворущачи устами й тримаючи напереваги великий вишитий рушник.

«Мара якась!» – зіскочив зі слизького, ніби змащеного олією, шкіряного дивану. Всівся у глибокий, пахкий фотель, котрий завжди, коли в нього сідали, якимось полегшено зітхав, як кінь після довгої дороги. Цього разу Павло не почув звичного звуку. І не звернув на це уваги.

Перевтома.

Нерви.

Безсоння.

Відчував, як якимось ніби змалів і тілом, і душею, інстинктивно підтягнув коліна до грудей. Хотілося закурити, хоч давно покинув і з тих пір не кортіло. Та й сигарет у кабінеті не було.

– Що я ще мала вчинити, Павле, щоб ти виконав усе наобіцяне довірливим людям вашої землі?

Що?

Ви, українці, хочете, щоб ми із Сином все зробили для вас і готове подарували?

І чи скористалися б цим, вже готовим, ви?

Не знаю...

Він зобов'язав мене охороняти Україну в час вашого постання. І тому не пролилося ні крапельиночки вашої крові.

Ми із Сином вивели на майдани і вулиці міст віруючих і невіруючих, всадовили тебе на престол, повіривши у щирість твоєю любові до України.

Хоча знали, що ти часто лукавив, що ти – лінивий і заздрий до чужої слави та успішності. Що ти безвольний і надто помисливий.

Знали, що ти покинув у рідному селі жінку з твоєю дочкою.

Знали, чому ти одружився саме на Ксені – дочці генерала.

Знали, що ти себелюб і лицедій.

Знали, що ти не лише нерішучий, а й боязливий.

Але тоді таке робилося з Україною, так гордо вився до неба, до Бога її вільнолюбний дух, її бажання вискочити з довготривалого рабства, що навіть ми з Сином повірили в тебе. Мабуть, і у твоїй душі тоді зав'язувалася віра, що будеш здатен повести український люд до свободи, справедливості та благополуччя.

Ми з Сином дали тобі шанс! Ми вчинили все, що від нас залежало. Решта – за тобою.

Як ти скористався цим, Павле?

Що, ну скажи – що ти зробив із того, що обіцяв?

Мовчиш.

І чекаєш ще однієї незаслуженої перемоги?

Ти ще не розумієш, що накоїв!

І що чекає Україну після тебе...

Ми одвертаємось від тебе.

«Що за мана? Циганський туман! Марєво. Зміщення реальностей від втоми і безсоння! Одур. Чортівня якась!

Покрова відчитує мене, як школяра за кепську поведінку!

Не моя! Моя цього не робитиме. Вона ж – *явлена*. Не розпикатиме мене докорами. Вона була зі мною три останні роки. Я молився до неї.

Більшого зробити не зміг би ніхто. Янаконда? Не смішіть-ся, Покрово. Не беріть гріха на душу. На вашу Пречисту Душу. Не беріть.

Дурниці! Причулося це все – нерви напружені, аж дзвенять. Галюцинації. Видиво.

Пройтися б засніженою територією дачі із промерзлими до коріння соснами. Хоч трішки пожити звичайним, простим людським буттям. Замерзнути в ноги і вуха. Мати зашпори. Вбігти до хати і випити келишок зігрітого в долонях коньяку.

Не можна! Ця ніч не для прогулянок!

Що від мене хоче Покрова?

Покаяння?

Мабуть, її переманила на свій бік Янка? Невже покровителька України, Пресвята Богоматір Марія могла так вчинити? У той день, коли вирішується доля України на кілька десятиліть вперед?»

Пронизливо задзеленчав внутрішній. Охорона. Що там скоїлося?

– Приїхала, пане Президенте, Людмила Карпівна. Просить, пане Президенте, щоб терміново прийняли. Що накажете, пане Президенте? Ви є? Чи відсутні? Вашу машину в гаражі вона, пане Президенте, бачила.

– Впустіть! – Він зиркнув у велике, з різьбленою оправою дзеркало, стріпнув чубом, на який ніби сипонуло борошном. Красивий, тільки занадто блідий. Виснажений важкою президентською працею. Але вродливий. Правда, занадто втомлений, але видно, що – Президент держави. Після перемоги відпочину – і все пройде. І Покрова знову прихилиться до мене.

Байдуже, без насолоди ковтнув «Hennessy XO» з вже охололою кавою. Підкинув дров до каміна, хоч той знову ледве тлів, одкашлюючись димом.

Ще раз зазирнув у дзеркало. Усміхнувся до себе, дзеркального. Різким рухом скинув ніжно-помаранчеву сорочку. Підійшов до шафи, з якої визирнуло кілька десятків вишиванок. Довго шукав у глибині гардеробу сорочку, вишити незрячою вишивальницею із далекого присілка Космача

і освячену в найстарішій космацькій церкві. Одягнув, не заправляючи в штани, відчув від сорочки тонкий запах парфумів «Фаренгейт», які любить Ксеня...

Людмила Карпівна (єхидні журналюги приліпили їй прізвисько, схрестивши ім'я та по батькові – «Люд-Кар»)⁴ замуркотіла з порогу, похитуючи вже не керованим, одвислим пузцем, з котрим ледве поралася темно-вишнева, обвита замками-«блискавками» шкіряна спідниця, зморщена під животом.

«Скільки ж вона угідь довкола столиці загребла, – шуганула думка в Павловій голові. – Правда, і собі хапонула. Правда, так, як домовлялися: спершу нам із сестрою та всій нашій родині буде наділено на обох берегах Дніпра. І жадібна челядь моя вгмониться, набравши земельки... по «Марусин поясок»... Хай... Усім вистачить... Землі у нас – неміряно. А для селянина, вчорашнього колгоспника, вона ніщо. Все не так, як у нашому національному анекдоті:

Піймав вуйко золоту рибку.

– Кажіть, чого хочете, дядю?

– Та земельки хочу.

– А скільки треба?

Подумав трішки і сказав:

– Тисячу гектарів!

– І все? – перепитала рибка.

– Ні.

⁴ Багатьма сприймається, як українсько-англійське – «людино-машина».

Він став на межі вже наділеної йому землі і щосили кинув вперед кашкета:

– І ще он стільки. Поки долетів картуз...

...Людка не капелюшка кинула, а вистрілила з балістичної ракети... Бог з нею. Ксенина подруга...

– Треба переговорити, пане Президенте. Справи не дуже, Павле⁵... Тобто все добре... Але може закінчитися по-всякому, і треба бути готовими до того всякого. Багато губернаторів вже не беруть слухавку. А ті, що беруть, сопуть, зарані виправдовуються, корчать дурня... Вони на місцях мають інформацію...

– Ти, Людко, панікерша! Дезертирів ми копанем під гузицю наступного дня після перемоги! В другому турі, звичайно... Я ж не буду зараз, серед ночі, видавати укази...

«У сіннику було вже темно, а на вулиці – лишень сутінно. Хотіла притьмом збігти по драбині. Ступила на перший шабель драбини... стала легкою, як метелик.

І – полетіла. Крила змахували самі, без моєї допомоги, їх лоскотав і збуджував вітерець із левади.

Я легко, купаючись у мареві призахідного сонечка, облетіла всі наші Городища.

...Потовчений іржею бляшаний дах школи... зруйнована церковця з проламаним черепом купола... порослий кропивою стадіон... колгоспний гараж, захаращений залізничкам...

⁵ Коли Людмила Карпівна говорить про щось таємне чи сімейне – переходить на «ти».

ферми із порожніми силосними ямами і запахом скислого жому... клуб із заваленою вітром антеною на даху...

О! Наш ставок у кінці городів! Левада з копицями сіна! А он і Він! Уже плаває, пірнає, широкими вимахами рук міряє теплу воду. Нікого на ставку. Тільки – Він.

Я поволеньки згортаю крильця і опускаюся на берег, де білють його майка і шорти. На землі крила мої ще довго тремтять, здригаються, але не набирають вітру, і я краєчком гарячкової свідомості розумію, що вже не належу собі, а тільки Йому.

Я швиденько роздягаюся. Стоптані сандалі. Платтячко... З розгону цибаю у воду, що гулко плеснулася в берег і в глибоких ракових норах, з яких я навчилася витягувати здоровецьких раків.

Він мовчки плив до мене, і вода з його наближенням ставала гарячішаю. Я це відчувала і тремтіла від хвилювання. Він пірнув і під водою гарячковито обійняв мої стегна...

Ставок наш неглибокий, Павлик виніс мене на берег. Положив на настелене загодя сіно зі свіжої копиці.

Я не знала інших поцілунків, крім літньо-теплих маминих. А тут – опік, вулканічне провалля, медовий дурман, від якого пішла обертом голова. Небо опинилося під нами, а Городище – зверху, за зорями.

Його руки ліпили з мого тіла іншу Настуню. Не тутешню, не городищенську, а небесну, покірну і лагідно-тривожну, як вечірній запах матіоли у нас під вікнами...»

– Я не про це, – сказала Людмила Карпівна, поклавши долоню на коліно Павла. По-дружньому поклала долоню, як чоловікові своєї близької подруги. – Їду від Ксені. Ми з нею все обговорили. Вона в тебе мудра. Шанси у всіх трьох майже рівні. У Янки. В тебе. І в Артура. Вона пенсії нашкребла для всіх без винятку. Платню бюджетникам дала. Військовим і міліції дарує квартири. Породіллям – великі гроші. Автомобілі «швидкої допомоги» – сільським лікарням. У смертельну кризу, Павлику, у смертельну. Це всі знають. Багато хто базікає, що вона перевела Україну через мінне поле і не підірвалася. Пенсіонери і бюджетники в неї в кулаці. Мотається на мітлі по всій Україні. Навмисне у тувельках вистоює по дві години на лютomu морозі. Жаліють, втирають сльозу, моляться за її здоров'я: бідненька, за нас, за простий народ, страждає. Як колись за тебе, Павле. З цим боротися неможливо. Вона – як цунамі! Ламає все на своєму шляху! – Люд-Кар, одвернувшись, вийняла з сумки три грубих пачки новісіньких п'ятисотенних євро, висунула шухляду в робочому столі Президента і вкинула їх туди. М'яким рухом сидниці закрила шухляду.

Павло зробив вигляд, що не бачив.

– Треба було посилати її у відставку, коли ми з Ксенею радили, – Людмила стрельнула лукавим поглядом і пройшлася кабінетом, порипуючи лівим чоботом.

– Сотий раз кажу: цього робити не можна було! – огриз-

нувся Павло. – З опозиції вона б вискакувала в президенти вже в першому турі. З великим відривом. Я навмисне тримав її в уряді. Хай спалює себе і свої дуті рейтинги.

– А, бачиш, не спалилася до кінця, – Людмила підійшла до президентського бару, налила собі улюбленого лікеру «Sheridan's». – Алігатор⁶ готівку вагонами вивалив на люмпена в центрі й на заході. Схід ніде не дінеться від загонів його опричників. Спонсори випотрошилися до дна. Якщо програють – підуть з торбами на жеври. Для них це останній бій. Або-або! Треба тобі про всяк випадок, порозумітися з Артуром. Ясна річ, що газ він забере під себе. Газ і енергетику. Але і нам дещо зостанеться. Я подбала. Тільки так, Павле, ми вирвемо жало змії! І залишимося при владі. Хай лише фінансовій.

– Що ти теревениш?! Чому, про що я повинен з ним домовлятися? Я виграю вибори! Виграю і турну зі сцени обох. Ширма закривається. Гасне світло. Овації. Амінь! Мені допоможе Покрова. Оранта. Вона зі мною. Вона завжди прихильна до мене.

– Знаю, як він по-хамському капостив тобі на попередніх виборах. Знаю, що вони робили з тобою у вотчині Алігатора. Павле, я й досі бачу тебе у фашистській формі, яка тобі, до речі, геть не пасує. Тисячі п'яних людей тобі вигуквали прокляття. Мама твоя вимкнула телевізор, боялася, що серце розірветься. Україна здригнулася тоді від печер-

⁶ Прозвисько кандидата в президенти Артура.

ного дикунства. Сам казав, що Артур не опонент, а зятятий ворог... – Її позолочена мобілка «Vertu» заходила зозулькою з вологим весняним голосочком, але Люд-Кар щоразу, побачивши номер, збивала дзвінок. – Але ж ти, ставши Президентом, врятував його від політичної смерті та похорону. Всі спонсори і донори від нього відвернулися. І готові були здати з потрушками... з усім, дуже специфічним, компроматом його біографії, котрий кадебісти завбачливо вивезли до Росії в період «демократичного хаосу»... Здавалося, це війна до останнього подиху. Згадай, як ти опирався, а ми з Ксенею тебе таки схилили зустрітися з ним, домовитися і публічно підписати мирову. Аж тепер ти маєш зрозуміти, який мудрий крок зроблено. У світі заговорили: бачите, який великодушний цей українець! Подав руку порятунку своєму ворогові... – Люд-Кар перейшла на шепіт, навіть прихилилася до президентського вуха.

– Ти що?! Думаєш, що іде прослушка? Не шипи. Говори по-людськи. – Він хотів заспокійливо усміхнутися, але усмішка вийшла якоюсь вичавленою, порожньою. Ніякою. Мабуть, він це відчув, тому осікся, налив собі в старовинний, щирого золота, келишок коньяку. Загнав зуби у соковиту грушу, перевірену в лабораторії.

– Людко! Запам'ятай: я переможу на виборах! Янаконді ми повинні не лише хвоста одрубать і жало викорчувати, а й... – Президент наче злякався продовження своєї думки, замовк. Дістав батистову білосніжну хусточку і шумно вися-

кався.

– Вчора з Артуром зустрічалася. Конфіденційно. Він розуміє, що головне – вивести з гри Янку! «Янка! Гоу хоум!» – це ж команда Артура вигадала. А з ним – порозуміємося. Ти не знаєш, скільки я для нього доброго зробила. І земельки, і мисливських угідь, і дачних ділянок на Дніпрі, Десні, Стугні, Росі, Ірпені, Сіверці... І лісів, і резиденцій... – Людмила аж задихалася, згадуючи і перераховуючи назви річок довкола Києва. – Зранку губернаторам дала вказівку від твого імені: де перемагає вона – її голоси скидають Артурові. Щоб тільки не вона, не Янаконда! Тільки не вона! – аж траснула по інкрустованому журнальному столику збабченим білим кулачком з кількома золотими перснями. Знала, що йому сподобається оце «Тільки не вона!» А більше він нічого і не хоче чути.

– А чого не мені її голоси? І чому не спитала мене, Людко? Чого? Я – Президент держави, а не ти! – Павлові не подобалося це постійне самочинство Людмили, яку Ксеня впхала йому в керівники патронажної служби, бо не хотілося хатніх сварок. Вечірніх і вранішніх Ксениних «планірок», які псували настрої. У другій каденції все докорінно поміняю!

– Ми з Ксенею порадилися і вирішили. Ксеня не помиляється, Павле. Дочка генерала мислить стратегічно. Інтуїція в неї всепроникаюча. Кобра може брати в неї майстер-клас.

«Мое тіло (ні, моє ество!) свавільно розкинулося на сні, не чинячи найменшого опору. Городища йшли небом обіч Чумацького Шляху, і я заплющила очі.

Коротка ніжно-болюча блискавка ввійшла в мене на єдину мить, прокотилася всім тілом, вибухнула і розколола мене на друзки. Щось полетіло далеко в небо чи щось увійшло глибоко в землю – не знаю. З радості чи з розпачу я голосно закричала, чомусь звертаючись до Господа. Павлуньо закрив мої уста поцілунком, і я стихла.

Мене вже нічого не боліло, моє ество впивалося нечуваною досі насолодою. Я обезволіла повністю, затискала в кулаках жмутки пахучого сіна, радісно віддавалася і віддавалася йому, і він поцілунками гасив мої стогони і крики.

Іноді проривалися у свідомість цвіркуни з копиці сіна, зоряний Ківш у небі над моїми очима, репетувала жаба під берегом.

Гукала мене мама із двору...

Він кинувся у воду і поплив до протилежного берега.

Мене знову кликала мама. Я накинула платтячко. Намацала вже просохлі плавки, а ліфчика не знайшла, бо засвербіло під лопатками. Вилізли крильця, випросталися, і я нечутно перелетіла у наш двір».

Після розмови з Павлом Люд-Кар не квапилася до президентського виборчого штабу. Вона, як і пажерлива до грошей челядь, вже знала виборчі «прибутки» свого патрона. Спе-

речалися лише за різницю в два-три відсотки. Це розуміли всі, крім Хазяїна. Всі перешіптувалися про те, що він не хоче цього знати.

У Людмили була одна морока: хто більше набере голосів у першому турі – Янаконда чи Алігатор? Яна чи Артур? Яка різниця між ними буде? Щоб вчасно зорієнтуватися.

З Артуром у мене стосунки не гірші, як із Павлом. В найближчому оточенні Янки моїх людей також вистачає. Але Артур мені дуже багато винен. І він це знає.

Вона ніжно любила себе за те, що вчасно, задовго до революції, зорієнтувалася і пробилася в подружки Ксені – дружини майбутнього Президента, бо могла б уже сісти і відбувати термін. Надійно сидіти, а так... пісня... під фонограму... Караоке...

У штабі робити нічого. Хай «шнурки» імітують бурхливу боротьбу за Хазяїна, заробляють свої гроші і вчаться театральню розводити руками. Правда, більшого вони зробити не могли. Винен Павло. Треба було з перших днів віддати мені в руки владні віжки... а не тоді, коли все вже втрачено.

Човен зачерпнув бортом води...

Вона сказала охоронцеві, що сидів на передньому сидінні: – Додому! Пару годин подрімаю, в штабі нічого робити.

«Мама були п'яненькі, бо розносили пенсію по Городищах та по хуторах. Крилець моїх не помітили. І порваного крильцями платтячка також. І те, що я вже жінка, що спробувала

раю – не помітила також. Хоч мені здавалося: це побачить кожен стрічний. Мама попросила, щоб я здоїла корову, а сама пішла, ледь похитуючись на стежці, спати до літньої кухні.

Я хутенько видоїла нашу теплу Майку. Її пругкі, теплі дійки в долонях чомусь вперше так зворушували мене, що я заплющувала очі і затамовувала подих. Не розуміла, що сталося зі мною чи з Майкою...

Накрила марлею дійницю. Напружила крила і полетіла до ставка. Павлика вже там не було. Тільки білів ліфчик на вершечку копиці. Та йшли кудись розкидані по березі мої стоптані сандалики. Опустилася на столочене нашими тілами сіно. Воно було навіть не теплим, а – гарячим, тому на нього не сіла роса.

Це місце я не забуду ніколи. Приходитиму сюди навіть узимку. Тільки я знатиму, що значить для мене оцей п'ятачок Городищ...

Згребла жмутик гарячого сіна, запхнула його за пазуху і полетіла до нашого дворища. А ну ж бо занесу йому теплого молока від Майки. Він же, мабуть, натовмився зі мною, нетямущою. Налила глечик по вінця і понесла. На ганку зустріла свою вчительку, його маму Оксану Василівну, що мила ноги в поліетиленовій мисці.

– Славна дитина. Павло пішов із хлопцями на танці до клубу. Повернеться пізно – молочка свіжого нап'ється... Здогадається, що Насточка йому принесла...»

«Онімілим я повернув мову. Видав необхідні укази. Тепер ніхто її в них не забере, не зірве з уст! Мої укази стоять на сторожі, як воїни-русичі. Все! Українська мова належить українцям. Я змусив чиновників заговорити нею. Свята Покрово! Чуєш? Ти не знаєш наших проблем. Ти дивишся на них звисока, а ми тут, на землі українській. Тому несправедливо дорікаєш мені. Першому. Українському.

Новоявлений Валуєв хай бавить дітей у Пензенській губернії. А вкритий пліснявою привид більшовицького минулого Симченко хай пакує чемодани на московський поїзд. Явилікував українців від амнезії, повернув їм національну пам'ять. Теж назавжди! Продемонстрував, яким саме має бути український Президент. Тому й не переживаю за результат виборів.

Випити б калинового чаю з муміє і заснути. І прокинутися новим Президентом. Я підготував народ до того, щоб голосував за патріота, а не за космополіта Алігатора чи за вершницю, що намагається вискочити на непідкованого українського лошачка породи «націоналіст».

І не за напівосвіченого, недорікуватого Алігатора.

Але й не за лукаву і реактивну Янаконду.

Інших не беру до уваги.

Зелепухи.

Вигризки!

Політичні блазні.

Ліліпути!»

Павло долив питва в золотий келишок, погрів його у красивих, знаних з телевізійних екранів багатьом українцям руках, але не випив, а виплеснув трунок до каміна, що яскраво спалахнув, кинув президентську тінь на лілову штору та лики святих. Вогонь знову задрімав між дубовими полінами.

«Ні, Оранто, твій голос несправжній!

Я не маю права програти ці вибори і залишити напризволяще свій народ. Хто зможе вести його далі? Подати йому сильну, патріотичну руку і вести.

І в той же час тримати хреста на плечах. Хреста, на якому підло розп'яли Твого Сина.

Понтій Пілат після цього, мабуть, жартував: завжди мийте руки з милом.

Хто? Хто здатен нести цього хреста? Янаконда із своїм висновком, у якому лише кілька дрібних, портативних патріотиків? Дуже їх мало, і дуже вони маленькі та безіменні. А решта в Янаконди – малоросійське «собрание».

Чи ставленик безродних олігархів, керований з Кремля Алігатор на чолі п'ятої колони?

Ніхто! Нема нікого! Близько нема! Крізь бінокль не видно!

Піду лише тоді, коли народ стане нормальною нацією!

Отоді я спокійно передам владу комусь із молодих, вихованих вже на моїй ідеології. Тоді можеш покинути мене, Покровонько. Але не зараз.

Можливо, доведеться пережити другий тур, у якому Алігатора я завалю. Головне, Янаконду в першому загнати в терарій. І замкнути назавжди. І викинути ключ в Дніпро з моста Патона.

Нашому народові завжди бракувало спрямованих у майбутнє, цільних лідерів. Усі жили тільки емоціями та сьогоднішнім днем. Оминаючи минуле і майбутнє. Ніхто не мав стратегічного, державницького мислення. Головним було – визволитися з-під ярма, стати незалежними, а що робити далі – ніхто не думав. Ця роль випала мені. Першому! Тому, можливо, допустився маленьких промахів. Ненавмисне. Старався з усіх сил. Не вийшло. Вийде в другій каденції!

Нікого так відкрито, радісно не обирали, як мене. Та й нікого так не любили. Навіть хрещеного батька України святого Володимира, Оранто, так не любили. Його ненавиділи, бо одбирав у них поганську віру. Жорстоко одбирав.

Хіба що так любили Богдана. Правда, до Берестечка і до Переяслава ще так любили Богдана. До його поразок.

Останній, Розумовський, – хитрий, вчений, високоосвічений, але – оперетковий блазень при царському дворі.

Більше нікого.

Виговський був самотнім.

Мазепа – ще більше. Трагічно самотній. І проклятий у тих церквах, які збудував. І накликав анафему на весь свій народ. І потоплено в крові Батурин. І помер Іван у дощову ніч у Волощині. І був дощ на далеку дорогу, в Царство Небесне.

Грушевський – просто декоративний, ледве діючий експонат. Патріотичний, але надто компромісний дідуган, обплутаний архівним павутинням нашої історії. Додумався: розформувати готову до оборони України армію, бо, мовляв, Росія ніколи не піде проти нас. І назустріч Муравйову вийшли тільки гімназисти.

Оце і все, що мала нація до мене.

Після моєї романтичної, як подув морського вітру напровесні, революції світ вперше заговорив про Україну. Хто ще міг так зсадити з печі українців, крім мене? Янка? Та вона може грати тільки в другому ряду, а точніше – лише в масовках.

Даремно, повторюю, я взяв її у мою революцію. Треба було йти без неї. Та якби не я (Дурило! Дурко!), про неї давно б забули. Все! Годі! Після перемоги – загання Янаконду в терарій, хай собі там сичить і зціджує отруту на медичні потреби.

...Не захотіла мене, коли удвох їздили на чергове європейське тирловище тодішніх, ще безвладних, опозиціонерів до польського містечка Криниця в горах. Жили в одному готелі. І номери були поруч.

Після «пенькної» вечері в ресторанчику над потоком були хмільні, безтурботні та веселі. Таємничо шурхотіло листя під ногами. Услесливо жибоніла вода в гірській річечці під місяцем...

Вона повела мене до пам'ятника якогось німого українсь-

кого маляра-примітивіста (забув уже його ім'я⁷), що жив тут із песиком. Розповідала про нього. Лемка чи бойка. Я тихо захоплювався нею: все знає, холера, і це звідкись вхопила. Без референтів.

У мене в портфелі була пляшка сухого вина. Я вибив корок по-студенському, гепаючи долонею у дно. Ми сиділи на лавчині біля пам'ятника художника з собачкою, пили з горлечка вино і сміялися, підкидаючи ногами опале листя.

Містечко вже дрімало. Сама взяла мене під руку, ішли до готелю, зупиняючись, щоб по черзі ковтнути вина.

Цього вечора вона була занадто, я сказав би, навіть нахабно красивою. Місячне сяйво золотило її вродливе обличчя, м'яко підкреслений шкіряним поясом стан, пружні ноги... Дуже гарна і зваблива, холера ясна... Моя «генеральна» Ксения вже розповзлася, а ця – еротичний дурман... Мені здавалося, що дуже любо обом.

У готелі ми розійшлися по своїх апартаментах. Я навіть обережно поцілував її на прощання, вдихнувши запах три-возно-ніжних парфумів.

А тоді зателефонував: у мене знайшлася ще одна пляшка вина...

Не хочу й згадувати: вона байдужо процідила: «Я стомила, Павле, вже засинаю. Викинь дурне з голови. Вечір був прекрасний. Засинай і ти...»

Так мене ще не ображала жодна жінка. Жодна. А було їх...

⁷ Мабуть, ідеться про художника-примітивіста, лемка Никифора.

Набагато молодші і красивіші за Кобру... І за Ксеню...

Тепер вона нав'язує думку українцям, що я, маючи нечуваний рейтинг, за п'ять років ні на сантиметр не наблизив Україну до Європи.

А нащо її вести до Європи, як вона сама – Європа, більше того – саме серце Європи, неповноцінної без нас, без України, Європи.

Я виріс в українському осердді. На сонячному українському Поділлі. Батьки, правда, були переляканими, переживши в дитинстві колективізацію, в юності – голодомор, у молодості – сталінщину і війну. Вони любили Україну, але зціплювали зуби, щоб не говорити про це своїм дітям.

Не знаю, можливо, завдяки Покрові, Оранті я вдихав Україну кожною клітинкою, вона входила в мене з водою і хлібом, з повітрям і піснями, з українськими дівчатами та жінками, яких я любив.

Я – українець!

Патріот цього народу, його оборонець!

Колись в Україні видючі хлопчики водили сліпих козирів. Я, Павло із Городищ, став, мусив стати хлопчиком-поводирем сліпої України.

А що вона? Продукт зросійщеного «востока». Майже землячка Алігатора. У дитинстві вдихала не дух України, а дими металургійних гігантів, куряву териконів, двиготіння вантажених ешелонів з рудою та вугіллям, ревище реактивних літаків над головою, у кращому випадку – мовний сур-

жик.

Грає роль української Жанни д'Арк, радикальної патріотки, готової до страшної муки і смерті за ідею. А насправді – змія в українських строях.

Правда, розуму не одбереш. В потрібний момент моїм патріотичним лайдакам завдає нищівного удару: «Хочете двомовності – вивчіть українську!», «Хочеш української України – знайди її в собі», «Вийmemo каміння з-за пазухи і обгородимо ним Україну!», «Якщо пацюки з нами – значить, корабель ще не тоне», «Богові – Богове. Кесареві – кесареве. Все зрозуміло. Але чому нічого не потрапляє Богові?», «Для манії величі абсолютно не треба величі. Вистачить і самої манії». Зміюка! З реактивним розумом. Загони моїх козачків не встигають реагувати на її випадки. Казав їм: ідіть на випередження, атакуйте, не давайте передиху. А вони лишень навздогін...

Під час ще минулих виборів: «Я готова у його штабі прати онучі повстанців!» Так, розуму в неї не бракує, але лукавого, отруйного розуму. Усі відразу зрозуміли, що вона не претендує на посаду Президента, але прем'єра – мушу віддати.

Не заперечую: завдяки їй вперше патріоти об'єдналися задля спільної мети. Вперше. І це зробила вона. І набрала тоді для себе мільйони симпатиків. Нічого не скажеш, розумно. Звісно, претендуючи на роль прем'єра. Якби її сьогодні не було – не було б у мене головного конкурента.

З Алігатором я впораюся. Спеціально пробачив йому всі

образи, викликав його з небуття – проти неї. Думав, хай б'ються, а я пожну перемогу. Змішала усі плани.

Дехто в моєму оточенні теревенить, що треба було з нею по-доброму домовлятися, не йти на конфлікт...

А що б сказала Ксеня? А що було б у родині? А крім того, вона б тоді легко заробляла бали на президентські вибори. Собі. Не мені.

Викинь це зі своєї мудрої голови, Павле! Не треба! Все було правильно! Я завалю їх обох! Недовго залишилося...

«Щовечора ми бігали до ставка, де я за дня настеляла свіженького сіна з чебрецем, м'ятою, пелюстками півонії та деревієм. В копиці сіна ховала стареньке, але випране і висушене на сонці покривало. Як тільки смеркалося і мама здоювала корову, я несла йому додому ще тепле молоко. Він пив його нахильці із глечика, воно стікало по бороді на засмаглі груди, такі красиві, а тепер і рідні мені. Його ліве око враз моргало мені, і я притьмом бігла додому. На бігу з-під лопаток вилущувалися мої крильця, і я летіла.

Те, що мені розповідали бувалі однокласниці, не можна порівняти з тим, що маю з моїм Павликом. Це – зовсім інше. Це – перехід через рай. Єство провалюється і довго летить, летить, летить у тьмаву, а тоді й зовсім темну прірву. Здається, що вже ніколи не буде дна, що отак летітимеш аж до самої смерті. Але це – смак безсмертя, якщо тобі так медово летіти... Лечу! Лечу. Раптом тобі забиває подих. Ти м'яко

торкаєшся пальцями ніг податливого, як шовкова подушечка, дна. Воно відштовхує тебе вгору. І ти знову летиш туди, до світла, до Павла, до запаху сіна з чебрецем і дерев'ям.

Розплющую очі, і в них вривається синющий струмінь горищенського неба. Ти стрімко наближаєшся до нього, прошиваєш його тілом і влітаєш у затоплений сонцем простір, де співають райські птахи з довжелезними строкатими хвостами, де тебе лоскочуть тлустенькі амурчики, поколюючи тіло іграшковими стрілами...

Ми не пропустили жодного вечора».

«Передзвонив мій міністр оборони. Вибачався. Мляскав губами. Сказав, що готовий до відставки. Попередні дані голосування у військах невтішні: Яна та Артур обійшли усіх. Я – на п'ятому.

Армія – це ще не Україна! То більше, я з тріском турнув попереднього, Яниного міністра. Він не віддав моєму синові шість гектарів землі і порожні казарми розформованої частини в Одесі. Сам син Президента приходив до нього, а воно сказало: «Якби це моє майно – я б тобі подарував. А воно – державне. Не можу. Так і передайте своєму татові». Здається, так він сказав. Синові Президента. Воно не може, бачите. То який же ти міністр, якщо не можеш вирішити такої дрібниці? Хотів заробити собі політичний капіталець. Не вдалося. Ми цю історію перевели в режим «шепоту». А новий міністр не встиг «розкрутити» армію під мене, першого

патріота при владі.

Ні, після перемоги треба все радикально міняти. Міністри в уряді – сірі і злодійкуваті. Президентська вертикаль – некерована. Все це результат моїх генетичних національних рис – доброти і довірливості.

Міняти! Міняти все після перемоги. Якщо перемагаю в першому турі, то починаю вже завтра. Міняти! У мене є воля! Вистачить на всіх!

Чуєш, свята Оранто! Є! І вистачить на всіх!

– Ти ж це казав ще до коронації. З усіх амвонів...

Обіцяв народові різкі рішення, радикальні заходи:

Заповнити тюрми злодіями.

Взяти під контроль скоробагатків.

Припинити політичні сварки між своїми, патріотами.

Зробити одну помісну церкву в Україні.

Офіційно позначити кордони держави.

Зробити військо професійним, щоб знову не виходили під

Крути юні ліцеїсти і поети.

Вступити до Європейського товариства.

Ну, не вдалося, не вистачило часу, всього п'ять років... А головне – моє бездарне, малоросійське оточення... Постійні зради... Янаконда...

– А хто тобі їх добирав?

Та замало в Україні чесних, патріотичних людей, Покровонько. Дуже мало, Оранто. Ой, як мало! Грузинський президент, мій друг Нодар, по закордонах визбирує собі урядовців, а я мушу набирати зі своїх, тутешніх.

– Чого тобі ще не вистачило, Президенте?

Та годі. Годі дошкуляти мені в таку годину! Чекаємо результату. Все виправимо. Буде ще п'ять років, Пресвятая Богородице. Ти тільки не виховуй нас, а поможи і спаси...»

Попросив, щоб обслуга принесла бутерброди з чорною ікхрою та сільським маслом і мороженого сала з часником. Дістав з бару нову пляшку, налив на денце келишка, став перед дзеркалом:

– За тебе, Президенте! За тебе в другій каденції, де допишеш українську історію власною рукою. І Янка піде до свого «хоуму», не заважатиме це зробити, а Покрова підтримає, бо ти мічений нею і її Сином на служіння Україні, – він облущив помаранчу, вдихнув її сласний дух, понюхав пальці, пропахлі помаранчевою шкіркою, і йому стало тепло. Від каміна також...

«Моя мама здогадувалася про все, бо якось, прийшовши із дня народження тьоті Люсі веселенькою, сказала: «Лиш не повтори моєї помилки. Не принеси в подолку... Трішки

думай, Насте... В Городищах вже гомонять про тебе. Хтось підгледів. Можеш іти, я сама їм молока віднесу».

Останнього вечора перед його від'їздом на навчання до Києва ми пили солодке вино, купалися, любилися, знову пили солодке вино, знову купалися і знову любилися. Я літала і падала, і намагалася все-все запам'ятати навіки. Кожну секундочку, кожен рух, кожне слівце, кожний поцілунок, наше гарячковите дихання і пристрасні шепоти.

Він просив мене зберігати йому вірність, а він зберігатиме свою для мене.

А тоді ми пішли до клубу на танці.

Вперше удвох. Я трималася за його руку, але землі під ногами не чула. Летіла.

Хай бачать мої однолітки та старші дівчата і хлопці, з ким я, Настя, яку ви позаочі називаєте «байстриючкою», бо мій батько від мене відрікся ще до мого народження... Але ж, бачите, вироста. Цієї весни стала «найкрасивішою комсомолкою району». Такий конкурс організували в Крижополі. За цю ініціативу секретаря спершу дуже гудили, навіть чекали, що видадуть «вовчий білет», але тоді його забрали до Вінниці. Кажуть, що він організує обласний конкурс «Найкрасивіша комсомолка області». Може, поїду, якщо в райкомі комсомолу знайдуть гроші на плаття для мене і куплять туфлі.

Але найголовніша моя перемога, найкращий приз – він. Він! Ми прийшли з ним на танці! Любуйтеся нами, городищенці!

Господи праведний! Він галантно запрошує мене на вальс.

Я не дуже вдатна до танців, бо ніколи було навчитися. То садимо картоплю з мамою, то білимо хату, сапаємо грядки з часником і цибулею, то збираємо колорадських жуків, косимо і сушимо сіно, гній з хліва викидаємо, то корову пасемо, то...

Вже повів мене, поклавши мою долоню у свою гарячу руку. Другу (ще гарячішу!) – на талію. І відразу ж крутонув мене. Я зачепилася сандалькою за його моднячий босоніжок. На нас витріщили очі все молоде Городище, я заточилася, і ми мало не впали на підлогу. Напружилася з усіх сил. Враз вистрілили мої рятувальні крильця з-під лопаток. Стрепенула ними. І – полетіла.

Павлик відчув мою легкість і теж ніби полетів разом зі мною. Ми заповонили все танцювальне коло, ніхто не ризикнув кинути нам виклик.

Завклубом ввімкнув вальс ще раз – і ми з моїм коханим літали далі. Я трішки оговталася і переживала, що в мене дуже куценьке платтячко, але... в мене красиві ноги і стегна, шовково-мармурове тіло – хай дивляться. Я вже – жінка. Я – доросла! Любуйтеся нами з Павлом!

Я бачила, як мені заздять однолітки і старші. Павлик узяв мене під руку, і ми демонстративно вийшли із танцювальної зали.

Знову купалися і любились. Він приніс ще пляшку солодкого вина. Знову купалися і кохались. Мама мене не клика-

ла, і це тривало, аж поки не засіріло над Городищами. Він обцілував моє вологе від роси тіло, ще раз взяв мене, вже при світлі, ми скупалися і попросились.

Вдень я стежила крізь шпарку в паркані, як він на ганку збирає чемодана. У заплічний мішок напихає нашого домашнього масла, банки меду, сметани. Вудженого сала. Домашньої ковбаси в горщику...

Затраскотів мотоцикл з візком: його дядько Гнат приїхав, щоб відвезти Павлуню в Крижопіль на залізницю.

Я нічого іншого не придумала, як винести йому назустріч глечик свіжого молока. Він одмахнувся від нього, щоб не «зафоцькати голубу теніску».

Ревнув мотоцикл, гребонув заднім колесом спориш. Вітер напнув його теніску, заліз у чуприну і підштовхнув мого любого у бік Крижополя...»

«Головне, щоб вона не вискочила в другий тур! Буде битися несамовито. Пам'ятаю, як вона допомагала мені на виборах. Діє, як воднева бомба. Залишається тільки нерухомість. «Для нього найважливіше з мистецтв – нерухомість» Це вона про Алігатора.

Рідна Оранто, допоможи завалити Янаконду, якщо проповзе в другий тур... Допоможи. Приймаю всю твою критику. Старався. Але не доробив. Я ж не вчився на Президента. Та ще й такої важкої країни і нації. Виправлюсь. Ось побачиш.

Із другим прищестям – багатьох вимітатиму з оточення.

«Президент потрапив у вороже оточення і сміливо вийшов із нього», – скаже моя вільна преса.

Із безликого натовпу я творю націю. Так, не завершив, але після першого мого терміну стало більше українців серед хохлів і малоросів, дорога моя свята Оранто. Ніхто не розуміє, як важко було це зробити...

Отож, дайте (дайте!) мені ще один президентський термін! Ісусе! Царице Небесна! І я створю повноцінний український народ!»

Президент тихо простогнав, звівся на довгі ноги і знову осів у пухкий шкіряний фотель із різьбленими підлікотниками у вигляді драконової голови з ошкіреною пащекою.

Цей фотель привіз Президентові вінницький, надміру самостійний, губернатор. Знайшли цей раритет у Городищах, на горищі в Павлової сусідки. Ніби колись то було сидіння Івана Богуна, яке забули козаки, женучи ляхів із Томашполя на Немирів.

На ньому сиділи вїйт, голова комнезаму, потім голова колгоспу, потім парторг. Шкіра протерлася до дірок, пружини вилізли, і фотеля викинули на смітник. Хтось вночі підібрав його і заховав. Забули.

Коли Павло призначив головою району свого кривенького небожа Лукаша з Городищ, той і познаходив для вуйця:

а) ярмо, в яке до корови ніби підпрягалася по війні його мама, юна ланкова Оксана;

б) залізне кінське путо, в яке тато, Дмитро Васильович, на ніч «взував» корову, щоб не вкрали;

в) самогонний апарат, яким гнали самогон на весілля тата Дмитра і мами Оксани;

г) начищений до блиску бронзовий німецький дзвінок, що багато років по війні скликав городищенських школярів (і Павла, звісно) на уроки;

д) кований вухналь, забитий у сволок, до якого прив'язували колиску із майбутнім Президентом.

Все це експонується на дачі Павла, показується зарубіжним гостям та друзям.

Фотель відреставрували у Вінниці, і тепер він гріє Президента України в його заміській державній резиденції...

...Телевізійні канали, в чеканні перших, попередніх результатів товклися на тому, що вже нікого не цікавило: як голосували основні претенденти на трон. Павло знову любувався граціозністю своєї ходи, довгим кашеміровим пальтом із лискучим шкіряним коміром, білим кашне. Благородством вкрапленої в чуба сивини. Ніби на мить вискочив з хати сніжного вечора. Красивою правою рукою, що м'яко викидає з двох пальців бюлетень до урни. Видовженими нігтями, над якими вчора попрацювала манікюрниця Клава.

Оператори недружніх каналів навмисне брали його крупним планом, щоб виднілися зморшки на чолі, довкола носа та маленькі мішечки під очима. Так-так, нирки просять курорту, поза дискусією. Переможемо – пролікуємось. Усміш-

ка, правда, не вийшла. Якесь невпевнена, тривожна.

Він подумав, що треба було вранці потренуватися перед дзеркалом, але Ксеня з Людмилою нервово квапили. Тільки усмішка вимушена, а все решта – образ переможця!

«Алігатор на дільниці – запряжений в колісницю слон у крамничці скляних келихів.

А Янаконда – ніби мармуровий пам'ятник собі самій. Хоч і облачилася у вишивані білі шати. Теж мені заявка на княгиню Ольгу. Кому будеш мстити голубами із вогнем у лапках, Лжеольго? За що? За твою поразку?

Це ж я навчив українців (і її!) носити вишивані сорочки та блузи. До мене ні вона, ні інша челядь і гадки про це не мали. А тепер вишиванки одягли міністри, губернатори, чиновники, депутатки, актриси... Більшає українців серед малоросів. Більшає!

Коли буду вводити в армії нову форму, треба щоб якісь елементи були з національною вишивкою. Скажімо, комірці сорочки чи кітеля. А в Президентському полку треба ввести автентичні козацькі строї. Шаровари. Кунтуші. Смушева шапка. Хромові чоботи. Черес. Шабля при боці... Буде робота для вишивальниць, відродяться види народної творчості. І українські вояки впевнено будуть голосувати за патріотів до влади...

Добре, що моя генеральна Ксеня залишилася на президентському хуторі. Діти сплять. Вона щось обмірковує. Ще

не прийняла рішення. Тому й не дзвонить.

Переживає. Вона фанатично увірувала в мою перемогу. У нашу спільну перемогу. Моя перша наречена Лідка, яка подобалася моїй матері, любила мене, але була байдужою до моєї кар'єри і не дуже вірила в мою зорю. Хотіла простого, як житній хліб, як літнє тепло, як зимова змерзлість, не ризикованого, надійного життя. Зі щоденною роботою, заробітком, сімейною вечерею. Сексом, коли позасинають діти. Міцним сном. І – знову все спочатку. Так живуть мільйони українців.

Добре, що ми з нею люто посварилися перед самим одруженням. Не пригадую за що. Здається, за генеральську дочку Ксеню, яка через батька, врятувала мене від Афганістану, куди я був уже запроторений військкоматом – на смерть.

А Ксеня ні секунди не сумнівалася в унікальній ролі свого чоловіка, в моєму везінні, навіть – особливій місії. Вона постійно нагадувала про це тоді, коли я занепадав духом. Скивав. Готовий був зупинитися на досягнутому. Без неї моя доля була б прісною.

Після стількох слабодухих, сірих, безвольних гетьманів і самопальних комуністичних вождів мусив прийти вольовий український патріот. Мені вклав у руку булаву сам народ. Не козацька рада, не юрба «на майдані біля церкви», не політбюро, а більшість мого народу. Тобто – народ».

«У морозну та сніжну зиму, коли він приїхав на канікули, ми цілувалися під місяцем до знемоги.

Не райком комсомолу, а голова колгоспу із сусідньої Городківки (його виключили з партії за те, що насипав посеред села курган жертвам голоду тридцять третього) – заплатив за «княгинене плаття», тупфлі, панчохи, за дорогу до Вінниці, за готель, і я таки поїхала на обласний конкурс красивих комсомолок.

Перемогла дочка заступника голови облвиконкому, але мені дістався приз глядацьких симпатій. Про це гримів увесь район, а найбільше – Городища і наша школа.

Павло гордився мною і палко цілував уста, шию, вуха, руки біля скутого кригою ставка і нашої засніженої копиці сіна. Ми мерзли і неохоче розходилися по домівках.

Та одного разу таки ризикнули... в моїй хаті, посеред дня, коли мама понесла пошту на далекий куток.

Як я проклинатиму потім цей день! Як ненавидітиму! Не день, а кара Божа!

Ні, Господи, прости мені. Не проклинаю! Ні! Не візьму гріха на душу!

Ще у квітні я їздила в училище на попередню співбесіду. Директор був членом журі конкурсу красивих комсомолок у Вінниці, відразу впізнав, напоїв чаєм з цукерками, покликав викладачів, назвав мене «віце-красунею області серед комсомолок». Я відчувала погляди молодих викладачів на моєму тілі. Одні погляди погладжували мене, а інші – пощипували. Ідїть під три вітри! Я ношу дитя від мого любого Павлуня! Належу тільки йому одному!»

«Указом про Ватажка я здорово наступив на Янку. Хай тепер доганяє і жалить свій власний хвіст. Західняків і східних патріотів прихилив цим указом до своїх грудей. Геніальний хід! Най тепер викручується, сичить. Удару завдано вчасно.

Побоїться відкрито підтримати указ, бо підіграє Президентові, авторові сміливого рішення, і втратить голоси на сході та в центрі. А виступить проти – пролітає в галичан. Я пришпилив її.

Унікальний винахід! Чотири мільйони голосів на мою користь, вже в урні!

Герой, Ідеолог Незалежності – проти Янаконди. Хай працює на Україну ще раз. Потрудися, друже! Воно воздасться.

З поверненням із небуття! Я тебе воскресив, то підстав плече і мені... Навіть Покрова підтримує. Заступниця українців перед Богом.

І ти, Юрку! Бойовий партизан, потрудись також! На Україну!

Я вас, Ідеолога і Ватажка, витягнув із того світу. Визнав офіційно Героями, то потрудіться на рідну Україну.

Після вас такого, як я, при владі в Україні ще не було.

Якщо, не дай Господи, програю, то все зроблене вами і мною пропаде пропадом. Навіть Покрова нічого не врятує. Тому мені треба ще п'ять років. Всього п'ять!

Алігатор, звичайно, напів'яничар, держава для нього – це

одна його область із характером Дикого поля. Україну не відчуває і не розуміє. Він її боїться. Але краще він, як гадюка.

Чому, Павле?

А тому, що Алігатор доведе Україну до того, що навіть його зрусифікований люмпен шкодуватиме за мною, за українським Президентом.

А хитра і розумна Янка намагатиметься з останніх сил довести, що вона – велика українка! Перша жінка-Президент. Рятувальниця України. Що вона – княгиня Ольга в новітній історії. Не менше як княгиня Ольга. Як Індіра Ганді. Маргарет Тетчер! Як Ангела Меркель!... Не станеш, не станеш жодною з них!»

«На початку травня вже не було сумніву: я – понесла від нього. Спершу отерпла від страху. Як сказати мамі? Як закінчити десятий клас? Як вчинить він? Що скажуть Городища?»

Тоді трішки одійшло: він старший, порадить, у нас велика і справжня любов...

Увечері мама попросила віднести сусідам листа від їхнього сина Павла. І якось лукавенько усміхнулася при тому. Я запам'ятала адресу його гуртожитку. Довго, кілька днів, писала, переписувала, рвала на дрібну січку, а тоді писала знову в шкільному зошиті листа до мого коханого, до єдиного у світі, якого так шалено хотіла. І він мене хотів. Мій перший. І *останній* мій!

Я вже стала думати, що мама перехопила його відповідь на пошті і чомусь приховує від мене. Але по ній не видно. Я знаю, вона б себе видала.

Мене нудило на уроках, особливо на фізкультурі. Я ховалася в дерев'яному шкільному туалеті і блювала до сліз. Прибігши додому, притьмом спускалася до льоху і трощила квашені огірки та помідори з діжок.

Отупіла від страху: чим це закінчиться? Я ж довірилася йому, думала, що він досвідчений, просила, щоб стежив, аби не «влипла». Чому він мовчить? Невже не розуміє, в якому я стані? Добре, що ніхто не здогадується... Поки що... поки...

І тільки посеред червня, коли я склала випускні іспити, мама принесла мені листа, кумедно затиснувши його між зубів – голубка в дзьобику...

Лист був коротесенький, але милий мені. Пам'ятаю і досі кожне словечко. «Дорога моя сусідко! Все було гарно. Чекай мого приїзду на канікули. Ще є час. Твій Перший». І – розмашистий, як розряд блискавки, підпис.

Я вже не поміщалася в свої спіднички, ліфчики і блузки. Намагалася лягати спати до приходу матері, нарікаючи на головний біль від іспитів, та вона затримувала на мені незвичний для неї пташино-печальний погляд, але нічого не казала.

Ми вирішили, що я вступатиму до Тульчинського культурно-світнього, бо тут не беруть хабарів, а на інше у нас немає грошей. Близько. Щонеділі можна приїздити додому. Картопля, квашенина й сало знайдуться у льоху».

Мобілка заспівала «Тбілісо». Нодар!

– Привіт, друже! Щойно про тебе думав і вже хотів дзвонити. Як ти там?

– Збираюся до тебе на інавгурацію. Що привезти?

– Барило «Хванчкари».

– Трохи забув українську. Барило – це трилітрова банка?

– Не прикидайся. Знаєш, що це набагато більше. А з корупцією в тебе як? Казав же, що стала головною національною рисою грузинів. Українців, либонь, ще більше...

– Маквала в опозиції потирає біленькі ручки. У її лавах поповнення. З числа окремих потерпілих, що... залишилися на волі. До Грузії інвестиції пішли валом. Будує дороги, готелі на морському узбережжі. Минулого тижня «виловив» ще одного двадцятисемирічного грузина в Сінгапурі. Талановитий фінансист. У двадцять п'ять вже радником прем'єра Сінгапуру. Етнічний грузин, батьки якого емігрували з Гагри під час абхазької війни. Тепер маю міністра фінансів. Та годі про мене. Що там у тебе, друже?

– Все добре, Нодаре. Йде підрахунок голосів. День інавгурації погоджу з тобою... Я б із задоволенням поміняв свою Яну на твою Маквалу. З доплатою...

– А в моєму уряді є палкі симпатии твоєї прем'єрки. Красива, бестія. Сильна. Сексуальна. Ввійшла в десятку найвродливіших жінок-політиків. І найголовніше – розумна, – Нодар соковито, з вологим видихом, реготнув. – Тримаю за тебе кулаки, ставлю свічку і чекаю результатів. Відразу передзво-

ни мені, щоб я першим привітав тебе. Перемагай і повиривай зуби, як ти там його називаєш? Крокодилові. Раша робить ставку на нього. Маю достовірну інформацію. Він здаватиме Україну. Сам винен, Павле. Після революції на ньому вже був жирний хрест. А ти, генацвале, зробив собі з нього конкурента. Чекаю дзвінка.

«Він приїхав у Городища тільки посеред липня, коли я вже провалилася у відчай і приховати тяж було неможливо. Він приїхав обіднім автобусом із райцентру, але не прийшов до мене. Купався, їздив на батьковому мотоциклі рибалити на Савчині ставки в покинутих хуторах. Ці дні, години, хвилини були для мене суцільним стражданням. Я падала на ліжку і ревіла, впиваючись зубами в подушку. Була на межі самогубства. Мене стримував лише *плід* нашої любові, який уже нагадував про себе ніжною чи ручкою...

Ми зустрілися лише четвертого дня, коли він з рушником через плече прийшов купатися до ставка. Довго плавав, я чекала на березі.

– Нічого не розумію, Павличку, – тремтячим голосом прожебоніла, коли він витерся і нарешті помітив мене.

– У мене була практика в колгоспі на Луганщині. Думав, ти давно зробила аборт...

– Чекала твоєї поради, мій рідний, – я підхопила край рушника і допомогла йому витерти спину. Красиву, засмаглу, любу мені спину із великою родимкою на лівій лопатці.

– Порада проста, як клямка у хвіртці: зробити аборт, вчитися, а тоді одружимося, Насте, – він витягнувся на вигорілій траві і очима показав, щоб лягла поруч.

– Вже пізно, Павле. Крім того, мама мені заборонила викидати дитину. Ти не переживай. Ніхто в Городищах не знатиме, що це – від тебе. Так порадила мама. Крім неї, в мене нема нікого, Павле. Вона пережила подібне... Ти ж знаєш. Я виросла без батька.

Сказала це і заточилася від нападу нудоти, жалю до себе і до моєї мами, гострого болю в серці і затьмарення в очах. Та мені вистачило сили втриматися на ногах, не розридатися при ньому, ступити на рідну стежку, що веде через город до нашої хати, а далі стежка провела мене аж до порога. Аж тут я дала волю сльозам і крику. Лупцювала мокру від сліз подушку кулаками, кричала до хрипоті, судома зводила мені щелепи і пальці рук.

Та *воно* раптом здригалося в мені, я сторожко затамовувала подих, забувала про все на світі і слухала тільки *його*, ріднесеньку кровиночку, живу часточку мого ества. Мого і Павлового ества. Виснажена, в чеканні, поки *воно* знову заворохобиться, я заспокоювалася і навіть западала в забуття, чи то напівсон, чи напівпритомність.

Краєчком свідомості ще сподівалася, що Павло ось-ось сяде біля мене на ліжку, заспокоїть, погладить, як казав, «притрушені золотою пергою», коси. Поцілує, казав, «стручки негритянських губів». Притулиться устами чи вухом до

мого живота, щоб почути, як живе наше спільне створіннячко, плід нашого шаленства і медового одуру...

Та Павло не приходив, дитяточко не ворушилося, на мене нападала образа і жаль самої себе – з новою силою ревіла, закашлювалась, хрипла і сходила сльозами. Ходила по хаті і знову падала на ліжко.

– А ну перестань зараз же, телице! Порозкошувала – і годі! Добре, що хоч порозкошувала. А тепер – будні. Життя. Я все бачу. І все знаю. Ти повторила мою долю, доню. Нічим тобі не можу дорікнути. Я любила так само. І всім життям заплатила за те, що пробігла раєм... Здою корову, а ти встань, умийся, напийся свіжого молока і спи. Думай про дитинку. Городище тиждень помантачить язики і – замовкне. А рід наш, Сиротюків, продовжується. Дай, Боже, хлопчика»

– Передай Людмилі Карпівні, що святкувати перемогу будемо в штабі, а не в ресторані, – сказав Президент охоронцеві Юркові. – Впускати всіх, навіть бомжів. Харчі – народні. Печена картопля, сало, варені яйця, кислі огірки, тюлька з пахучою сільською олією, домашня ковбаса. Але – багато. У полив'яних мисках. Чорний хліб. Обслуга – дівчата з ансамблю Вірського чи хору Верьовки.

Він висипав у майже погаслий камін два пакети сухого пального, підпалив його. Білі кубики кволо затліли, тоді зайнялися синюватим полум'ям. І нарешті яскраво спалахнули, осяявши пашу каміна.

Почекав, поки охоронець зникне за дверима.

Павло боявся, що, залишившись на самоті, Богородиця-Покрова знову почне його виховувати. Це якесь наслання. Мука. Одур! Може, від «Янки гоу додому»?

Став на коліна перед іконою «української Богородиці-Покрови», яку оплатив один із дружніх йому олігархів. Грецький богомаз скопіював ікону геніально.

Більш освяченішої ікони в Україні немає. Лик Марії ледь проглядаються, та очі її пильні, як рентген, – видивляються Україну з минулих віків. Століттями вивчають українців. А зараз – українського Президента, якого на іконі зображено внизу серед інших українців.

– Отче наш, який є на небесах! – прошепотів Президент, і в цей час зателебенив синій урядовий телефон із золотавим тризубом.

Він подумки лайнувся і встав з колін. Підійшов до апарату.

– Пане Президенте! Будьте біля телевізора, зараз оголосять екзитполи. Думаю, що Алігатор і Янаконда прикупили соціологів. Зараз побачимо. О, пішли перші дані. Я передзвоню вам, – сказала Людмила і вимкнула зв'язок. Доглядачка за мною. Ксенине всевидюще око! Щоб воно осліпло!..

«Веселенька після роздачі пенсії мама кинула лукаво:

– Вася Кабася переконає Городища, що ти, вродьби, від нього понесла, і він на тобі буде жениця...

Мої вуха сприйняли це, як повів теклівського вітру з Тульчина. Жирненький, кругленький, масний, як кабанчик, Васька з нашого класу, якого ми вважали не парубчаком, а особою середньої статі, – раптом набивається в батьки мого зернятка. Та йди ти під чортів хвіст, Кабася!

Але через чотири дні мене почало телесувати. Зернятко просилося у цей осінній, відмираючий, але живущий світ. Просилося в Україну, проголошену два тижні тому. Як у ній буде житися моїй мамці, мені, манюнькому створіннячку з мого лона? Як? Всі кажуть у Городищах, що – краще. Дай, Боже. Дай...

Мама носила Городищам пошту, а я вслухалася в своє життетворяще черево: коли? Кожної хвилини це може статися.

І тут біля наших бляшаних воріт щось загуркотіло. Тоді заскавчали сінешні двері. До кімнати вкотився Кабася. І не своїм писклявим, а чоловічим голосякою вигукнув:

– Хватить! Я зробив тобі дитину! Завтра дев'ять місяців, як ти мені віддалася! Їдемо до пологового в райцентрі. Збирайся! Хочеш, донесу до «бобика»?!

Через моє немічне тіло шуганув гарячковитий струм, і я скотилася з вишурганого дивану на долівку. І відчула, що зернятко проситься на світ.

Пригадую, як хекав мені в лице Кабася, несучи нас із двору... Як кидало нас із зернятком на баюрах... Несли мене на ношах брудним коридором... Мене дуже боліло... Ніби

я розколювалася надвоє, як горішина... А тоді – полегшено полетіла над Городищами...

...Наш ставок у кінці городів... поіржавілий дах школи... Безголова церква... Порослі мохом дахи на фермах... Наше подвір'я... Мама з дійницею...

Цицька моя солодко запалилася, коли зернятко припало до неї губоньками. Так цілував їх Павлуно...

На все вікно палати квітла масна пика Кабасі з оберемком зім'ятих чорнобривців».

– виправляй цю фатальну помилку! виправляй негайно! Що ти робиш зі мною?! Куди потекли гроші? – кричав Павло Люд-Карі. А вона мовчала. – Це ж іще вилами по воді, це ж попередньо! Хто придумав ці дурні екзитполи? Фальсифікації! Цього не може бути! Дзвони губернаторам! Хай беруть під контроль протоколи! – він ціпенів від страху та злості. Страху чомусь було більше. – Всіх розжену! Ще є час виправити! У нас крадуть перемогу!.. Людочко, Людасю, я прошу: їдь у Центральну виборчу. Контролюй особисто.

Та Людмила вже не слухала. Вона телефонувала до штабів Яни та Артура, щоб привітати із заслуженою перемогою. У дуже важкій боротьбі з Діючим.

Навіть тут, оддалік від Києва, у вікнах державної президентської резиденції, грала заграва салютів над центром столиці.

– Син сказав: «Кожний, хто слухає ці Мої слова та виконує їх, буде подібний до чоловіка розумного, який збудував свій дім на скелі; і линув дощ, і ринули ріки, і звіялися вітри і налетіли на той дім, та він не впав, бо був збудований на скелі.

А кожен, хто слухає ці Мої слова, та не виконує їх, буде подібний до чоловіка нерозумного, який звів свій дім на піску; і пролився дощ, і ринули ріки, і здійнялися вітри, й налетіли на той дім, і він упав; і великим було падіння його»

Так сказав Син мій і Божий.

Завтра більшість українців скажуть тобі в очі: ти будував Україну на піску.

«Любіть ваших ворогів, благословляйте тих, хто проклинає вас, робіть добро тим, хто ненавидить вас, моліться за тих, які кривдять і переслідують вас...»

Ви, українці, любите виконувати лише цю заповідь Мого Сина – лише про любов до ворогів.

«Якщо хто скаже на свого брата: негідник – той підлягає верховному суду. А хто скаже: дурний, – той підпадає під вогняну геєну.

Отже, якщо принесеш свій дар до жертovníка і там пригадаєш, що твій брат має щось проти тебе, залиши там свій дар перед жертovníком, піди спершу помирися зі своїм братом, а тоді вже приходь і принось свій дар».

Ви, українці, кілька століть нехтуєте цією заповіддю Сина про милостиву і всепрощальну любов до своїх братів і сестер, до близького духом і розумом.

Так учив Син. Люблячи вас, українців. Доручивши мені оберігати вас. А ви не хочете користуватися Моїм Оберегом.

«Хто вже поспішив загоріти у небо переможний вогонь? Хто це так поспішає? Алігатор? Янаконда? Яке це має зараз значення? Жодного, Павлушо. Гаряче небо над Україною. І гаряча земля під Україною, Президенте... Земля гарячіша за небо посеред лютої зими із задубілим простором... Холодна пуста. В душі і на землі. І – в небі. На всі сторони світу. Пуста. В душі».

«Божечку, спасибі Тобі, що змилювався і допоміг пережити перших два роки після пологів, після народження Ясочки. Спасибі й мамусі моїй, що витерпіла.

Без Кабасі ми б не вижили. Він виорював і допомагав садити город, заготовляв сіно корові на зиму, привозив з лісу і нарубубав дров. Почистив криницю. Поливав гарячою смолою наш протрухлий рубероїдний дах на хаті. Виклав із цегли доріжку до хвіртки і до нужника. Але жодного разу не норовив залишитися на ніч, хоч і бував п'яним, що й хитався.

Як не бачу його – тепліє душа, жалем дихає, навіть тріньки-трінечки ласки ворухнуться в грудях. На якусь мить, у думці, можливо, навіть готова віддатися йому за доброту.

А коли навіч бачу це вгодоване, рожевошоке поросятко з білими віями і червоним п'ятачком рота... Бракує лише закрученого в пружинку хвостика, але я його уявляю... Хай собі Городище блягузкає що хоче, але заміж за нього я не

піду, в ліжко з ним не ляжу.

Але й вигнати з двору не можу, він стільки зробив для мене, що став уже трішки й рідним, ніби родичем... Хай буде...»

«Порчений народ! Порчений і контужений! Знову помилився. Цього разу – фатально! Хіба ти не бачиш, Пречиста Діво? Хіба не бачиш, що так гірко докоряєш мені? Народ такий! Хіба це народ?! – застогнав у бік іконостасу на дерев'яній стіні Президент і вимкнув велетенський плазмовий монітор над каміном. Пультом управління пожбурих наосліп, і той, зрикошетивши від чудотворної ікони Божої Матері «Усіх скорботних радість», залетів під білошкірий диван. – Пропаций народ! Навіки пропаций! Пішов на манівці – за Янакондою та Алігатором!

Алігатор не обтяжений освітою та комплексами інтелектуала. В нього скирти грошей, солдафонський характер і баракова дисципліна команди.

Це не мої «вишивані патрійоти», яких я повитягував з лайна, зробив революціонерами, вигнав на майдани, дав їм гучні імена, а вони покинули мене, порозповзалися по кущах чи поховалися під широку спідницю Янки. Через вас усіх Україна знову в небезпеці!

Вона вирве владу! Це Алігаторові накрутили на сході «сто один відсоток»!

Навмисне причаїлася, щоб приспати пильність перед ос-

новним, вбивчим кидком. Вона думає, що я для неї вже не суперник, що я вже – ніхто в цій країні. На шляху до поставленої мети вона одержима, стожильна і страшна. Тоді її не беруть ні хвороби, ні втома, ні зради союзників. І тим вона небезпечна. Невже мої виборці побіжать за нею? Ні! Я їм не дозволю! Треба наступити їй на хвоста і тримати, не пускати до людей.

Тільки не ти, гадюко! Не ти!»

«У Тульчинському культосвітньому училищі мене легко взяли на заочне відділення. Той самий директор, що був членом журі, коли я стала другою комсомолкою-красунею Вінниччини, навіть дуже зрадів, що повернулася. Сказав, що іще більше розквітла й покрасивішала після заміжжя й народження доні.

У цьому році його призначено головою обласного журі комсомольського конкурсу краси, що вже став традиційним, хоч після першого – комсомольські керівники області мало не полетіли з роботи за таку їхню «самодіяльність». Врятував хтось вищий, сказавши, що це ж не просто конкурс дівчат, а саме комсомолок. Інших не пускають.

Він запрошує взяти участь, вірить, що в мене цього разу не буде рівні у всій Вінниччині. Завтра буде готовий наказ про зарахування та видадуть студентський квиток».

Директор училища, зукраїнізований поляк Антін Ковський з Брацлава, знав ціну своїй чоловічій вроді, але ко-

ристувався нею дуже обережно. Та він знав і ціну доносам, рішенням партбюро. Браві партійні чиновники ласо і заздро дивилися на гніздо квітучих селючок-студенток у провінційному містечку. Часто за чаркуванням підкидали сороміцькі натяки в бік «гарему Косовського». А були й прямі «прохання», та йому вдавалося викручуватись, хоч два рази «тільки для високого республіканського рівня культури» він через свого заступника організував талановиту танцівницю з останнього курсу, яку знав вечірній Тульчин...

Від сліпучо красивенної з лиця і статури Насті з Городищ Антона Косовського здивило ще під час конкурсу, коли та була школяркою. Старших класів, але школяркою. «Це – виключення з партії, а то й – тюряга». А тепер Горбачов жене «перестройку», партійний кулачисько слабшає, можна обережно дозволити собі і щось людське...

Він запалився, коли ця пахуча ружа вперше зайшла до нього в кабінет два роки тому, але потім кудись зникла, і він про неї забув. А оце знову появилася, як блискавка. Налилася жіночним дурманом, солодкою хіттю, дідько його знає чим іще. Богиня!

«Я не могла зізнатися йому, що маю лише три карбованці на проїзд до Городищ. Більше в мами не було, а в Кабаськи брати не хотіла. Тому завтра приїхати по студентський квиток не зможу. А що вже думати про конкурс та вбрання?...

Треба було якось вийти із ситуації. Я й сказала:

– Ніде ночувати мені в Тульчині, то приїду по квиток на-

ступного тижня.

– Є де ночувати, Настуню. Є! – він ніби й чекав цього і зрадів. – У нас, а тепер вже і в тебе, під Кинашівом є маленька база відпочинку. Я там ночую. Не бійся, моя студенточко... Я за тебе відповідаю».

Настуня злякалася себе самої: цей худорлявий, вродливий, з першою легенькою просивиною мужчина сліпив їй очі. Вона навіть на мить уявила себе у його цупких обіймах, поруч, у ліжку зі свіжими, пропахлими вітром простирадлами, пухкими пуховими подушками... Відчула, як по жолобку спини прокотилися крапельки гарячого поту. Злякалася ще більше, облизала пошерхлі губи:

– Шановний Антоне Броніславовичу, рада б душа до раю, та гріхи за поділ тримають... Маленька дитина і ревний чоловік... Я не попередила... Відпустіть... Я ж лишень починаю вчитися...

«Розумака! Відпустив.

Наступного разу я можу і не вистояти. Два роки після пологів ніхто й не торкався мого тіла... У сні Павлуньо іноді... Нестерпно...»

Повторюючи «Тільки не ти!», він манжетом сорочки зачепив старовинний золотий келих, заливши кілька, ще не підписаних указів на журнальному столику з інкрустованою стільницею. Порожня китайська чашечка від кави скотилася на килим і не розбилася. Він зозла наступив на неї черевиком і розчавив. На щастя!

Мобілка виспівувала «Тбілісо» і підскакувала на письмовому столі, але Павло закашлявся, сіпаючись і хапаючи широко роззявленим ротом повітря. Надибав рукою надпиту пляшку мінералки «Набеглаві» і заковтав її з горлечка. Полегшало. Телефон стих, і це трішечки втішило Президента. не готовий зараз до розмови з Нодаром.

«У нього національно свідомий народ, зріла, консолідована довкола Нодара нація... Йому добре, а тут – рясні плоди майже чотирьохстолітнього рабства... меншовартість... атрофія етнічної пам'яті та свідомості... Тобто не додана, а віднята патріотична вартість... крайня хата в селі... маленькі роси... безхребетна інтелігенція, на яку я, наївний, розраховував найбільше... національно недорозвинуті гетьманчуки, прислужливі козачки, а не бойові козарлюги, генерал-губернатори, секретарі цека, президенти (до мене! До мене! А тепер уже – після мене? Після мене?). Алігатор чи Янаконда? Артур чи вона? Крокодил чи змія? Тепер тільки хтось один із них. Уже без мене. Хто? Хто-о-о-о?»

Алігатор! Тільки на його тлі я ще більше виросту в очах моєї нещасної нації!

Посли, мабуть, вже одбили депеші у свої міністерства про результати виборів в Україні. У Москві танцюють «польку-бабочку» – на Красній площі.

Нодар знає результат від свого посла Грігола і не вірить... Барак знає. Йому це до «барака». Як і Мубараку.

Меркель Ангелка, майже ангел, вже знає.

Саркозі ця інформація до його французької дупи.

Бацька потирає руки...

Не поспішайте, панове, це – попередні результати, дуже попередні. По-пе-ре-дні! Хоча я розумію: між мною і ними двома – прірва, не перескочити. Вже розумію. Не перескочити і стрибунів в довжину. Ні у висоту. Факт доконаний».

Павло ще раз наступив на друзки від кавової чашки, вони захрустіли під підошвою, як поламані кісточки якоїсь маленької пташки.

– Люд!!! Каррр!!! Терміново зв'яжи мене з Алігатором! Зв'яжи нас! У нього секретна мобілка! – пальнув у слухавку Павло і шумно сів у шкіряний фотель з таким розмахом, що мало не перекинувся навznak.

Павло ніжно окинув поглядом свій великий, два на півтори метри, портрет «Президент із булавою» роботи Ростислава Вухналика, недавно удостоєного звання Народного художника України». Талановита робота, вкотре подумав він. Написано з талантом і любов'ю.

«Всі розуміли, що першим Президентом після майже сотні літ комуністичного свавілля оберуть коміка.⁸ Не було на те ради. Навіть я голосував за нього. Другим був великий

⁸ Так у політичному середовищі стали називати комуністів після відновлення незалежності України.

майстер інтриг, денаціоналізований технократ, але повірив у мене, взяв до своєї команди. Підставив мені своє рамено. Я навіть по-дурному, під настрій, публічно визнав його своїм духовним батьком, хоч насправді і боявся його, і ненавидів. Отож я – перший, якого чесно возніс сам простолоуд!

А тепер виявилось, що народ, який визнав мене своїм чоловіком, – зіпсований! Недержавний, незрілий. Не доріс... І я цілих п'ять років був Президентом неправильного, покаліченого колоніальним режимом народу. Він не хоче бути самим собою. Голосує за Янку та Алігатора – за випадкових і вискочок! Куди вони поведуть його?

Але ж її цитують всує: «Хочете двомовності? Тоді вивчіть українську!», «Нашу історію доглядають лише мертві, а не живі», «В українську політику приходять із прекрасним майбутнім. Виходять з неї із жахливим минулим», «Не обов'язково всім вибиватися в люди. Комуś же треба залишатися людьми». І, схоже, сама вигадала... Вміє, гадюка. На льоту вміє. У мене так не виходить. Але в мене філософії, патріотизму більше. Людяності... Правда, Оранто?»

І написав великий ваш боголюбець та заочний учень Христа:

«На служіння прийшов, не на панування, а для терпіння і праці, щоб виноградники Господні привести до ладу.

Той, що інакше чинить, чогось іншого шукає і нещиро Богові й душі своїй і людським душам служить, а тільки само-

любству і мамоні світу цього, знайде тут, на землі, лише терзання й гіркоти, а по смерті – муку пекельну.

О, горе тобі, недбальче! Адже тут люди випробувані бувають у вірі своїй, як золото в печі. Тут жоден не може сяяти, якщо від усього серця перед Богом і людьми свою гординю проявить.

Далеко безпечніше стояти в підлеглості, ніж у зверхництвах.

Помисли про чини і переміну місць багатьох людей ошукали.

Воістину великим є той, хто в собі малим є і за ніщо вважає всілякі почесні, славу, велич.

Ліпшим є воістину покірний орач... аніж пишний філософ, котрий, самого себе занедбавши, лише споглядає рух неба.

Послано тебе по яблука, а ти листя несеш».

Так сказав, рабе Божий Павле, великий боголюбець. Великий розум твоєї землі. Милістю Божою орхімандрит Святої Великої лаври Печерської. Так він сказав. Тобі, Павле, сказав.

«Антось (той, що був Антоном Броніславовичем) якось по-польському, чи як там, не знаю, але дуже м'яко, непомітно ввійшов у мою душу. Знайшов мені спонсора для обласного конкурсу комсомолок – директора тульчинського базару. Одягнув, як лялечку. Зробив усе, щоб я виграла зма-

гання, хоч одна конкурентка була дуже сильною. Молодша, свіжіша, з веселою, іскристою енергетикою. Інтелектуальну частину конкурсу вона виграла в мене пограйки. Вчилася в Вінницькому педінституті. Але королевою Антон Броніславович зробив мене.

Я отримала сім тисяч карбованців, які поклала на ощадкнижку, і була спокійна за свою Ясочку. Кілька днів обласні газети, телебачення і радіо трубили про «подільську красуню», про «вінницького янгола». Ніхто навіть не згадав, що в мене вже два роки є Ясочка, що я живу на мамину мізерну платню, з проданих на Ямпільській трасі молока, картоплі і яєць. Мені писали листи солдати і в'язні тюрем, сексуально стурбовані десятикласники і затяті холостяки, донжуани і безнадійні імпотенти, але мені від того не було втіхи.

Антон Броніславович домовився з райкомом, і мене призначили директрисою сільського клубу в Городищах. Вдень з Яською, а ввечері, коли приходить з пошти мама, йду на роботу...

А тоді директор училища культури Антон Броніславович за одну ніч в училищному таборі відпочинку став для мене Антосем. Легкий, як подув ранкового вітру, поцілунок у шию, в щоку. У губи... Акуратненько. Ніжно. Майже нечутно зайшов у моє єство, у моє очманіле від плотського голоду тіло... Антось!

Після цього я вже не займалася такими дурницями, як курсові, іспити, заліки, гроші на проїзд до Тульчина і на-

зад...

Кабася привозив і рубав дрова, косив сіно, садив і викопував картоплю, пив самогон, їв часник із салом, колов кабанчиків і водив корову до бугая, але я його *не бачила*, дивилася крізь нього, він не застував мені світу. І не провокував жодної емоції.

Через шість років він виснажився, повністю втратив надію на мою прихильність і хутенько оженився. На горбатенькій Олюсі – новій завідувачці фельдшерсько-акушерським пунктом. У Городищах жартували: “Кабаська товстенький, по ночах вирівняє їй горбика”».

– Я вітаю тебе. Повір у мою ширість. Ясна річ, з гіркотою, але з перемогою, Артуре! Завалив ти Янаконду! Відіпхнув на друге місце. Туди їй і дорога! Щиро тішуся... Правда, думав, що у фіналі будемо вдвох. І – цивілізовано передам тобі булаву після другого туру. А Кобра все поламала. Длубається у твоїй біографії, бризкає отрутою, вивертає навиворіт твою позицію, ганьбить перед усім світом, вигадує проти тебе гидкі анекдоти... Думаю, Артуре, чи не піти мені на допомогу тобі в другому турі. Віддам свої відсотки. От і готовісінька перемога. Бери на здоров'я! Головне, щоб не всілася нам на плечі Янка. Запроторить і твоїх, і моїх. Вона ж – навіжена. Її, змію, тільки в мішок і – в річку. Лише ніхто не одважиться. Всі бояться. Крім мене! Та ще хіба ти, друже. Давай завтра зустрінемося у тебе чи в мене – байдуже.

Мабуть, Артур вже плаває по очі, бо мовчить, тільки плямкає губами і час від часу перешіптується з кимсь, хто стоїть поруч. Павло теж захмелів і похитувався, але у випитому ним коньяку плавали відчай, несправедливість поразки, незрілість народу, бездарність його команди, продажність президентської вертикалі.

Важко, над силу, але під час розмови з Артуром він повільно гамував відчуття трагізму ситуації, відчуття болю та образи на те, що сталося цієї ночі.

«Все! Через два тижні – можеш витатуювати собі на грудях: «Екс»».

Артур нарешті подав голос:

– Хорашо. Мої зв'яжуться з твоїми... Очинь⁹ даже харашо, Паша... Я твоїх не трону, обіцяю, не трону!¹⁰ Ти показйнував п'ятирічку, тепер моя чередь.¹¹ З указом ти... ти сильно... – Артурові закрив рота чийсь масний поцілунок, від якого він не міг відкараскатися, сопів, став задихатися і кашляти.

– Артуре! Древнього філософа якось запитали на вулиці: «Чому на вашому обличчі ніколи не видно печалі і смутку?» Філософ одну мить подумав і відповів: «У мене немає того,

⁹ дуже.

¹⁰ не переслідуватиму.

¹¹ черга.

при втраті чого я б міг сумувати. Не-ма-є!»

– Та перестань бузить¹² про філософію. Давай валить Кобру.

– Янаконду.

– Яка різниця: Зубра! Швабра! Гідра! Видра... Трудись у другому турі, Павлушка. Жить же нада...¹³

«З Антосем я закінчувала училище аж три навчальні терміни. Не шкодую. Аби так було кожній, як мені. Що він творив з мене! Чого навчив за дев'ять років! Як лиш закортить – я до Тульчина, «на консультацію».

Щоліта ми їздили на Азов, у Кирилівку, щозими – у Карпати, до Славська. Я була щасливою з ним, старшим від мене на двадцять один рік. Бо з ким я могла бути такою в Городищах? З Кабасею? З жонатими, передчасно постарілими, ровесниками, пропахлими солярою, солідолом і гноєм? У кирзових чоботях і куфайках. Із самогонним перегаром і часниковим духом, що вився за ними шлейфом?... Звичайно, Антось був даром Божим. І був би досі, бо віддавала йому сповна все те, чого він навчив мене.

Три дні ми викупувалися в Божій ріці, під Брацлавом, ловили раків, рибалили, смажили шашлики і, знеможені, спали в наметі. Щаслива я поїхала до Городищ. Це було моє останнє щастя. Наступного дня, увімкнувши телевізор – знепри-

¹² теревенити дурниці.

¹³ треба.

томніла! Антося взяли в момент отримання хабара! Від батька абітурієнтки! Все це знімалося на тасьму. Пастка готувалася загодя. Молоді міліціонерчики одягали на нього наручники, я бачила, як мій Антось чорніє, меншає і шукає мене очима, щоб попрощатися.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.